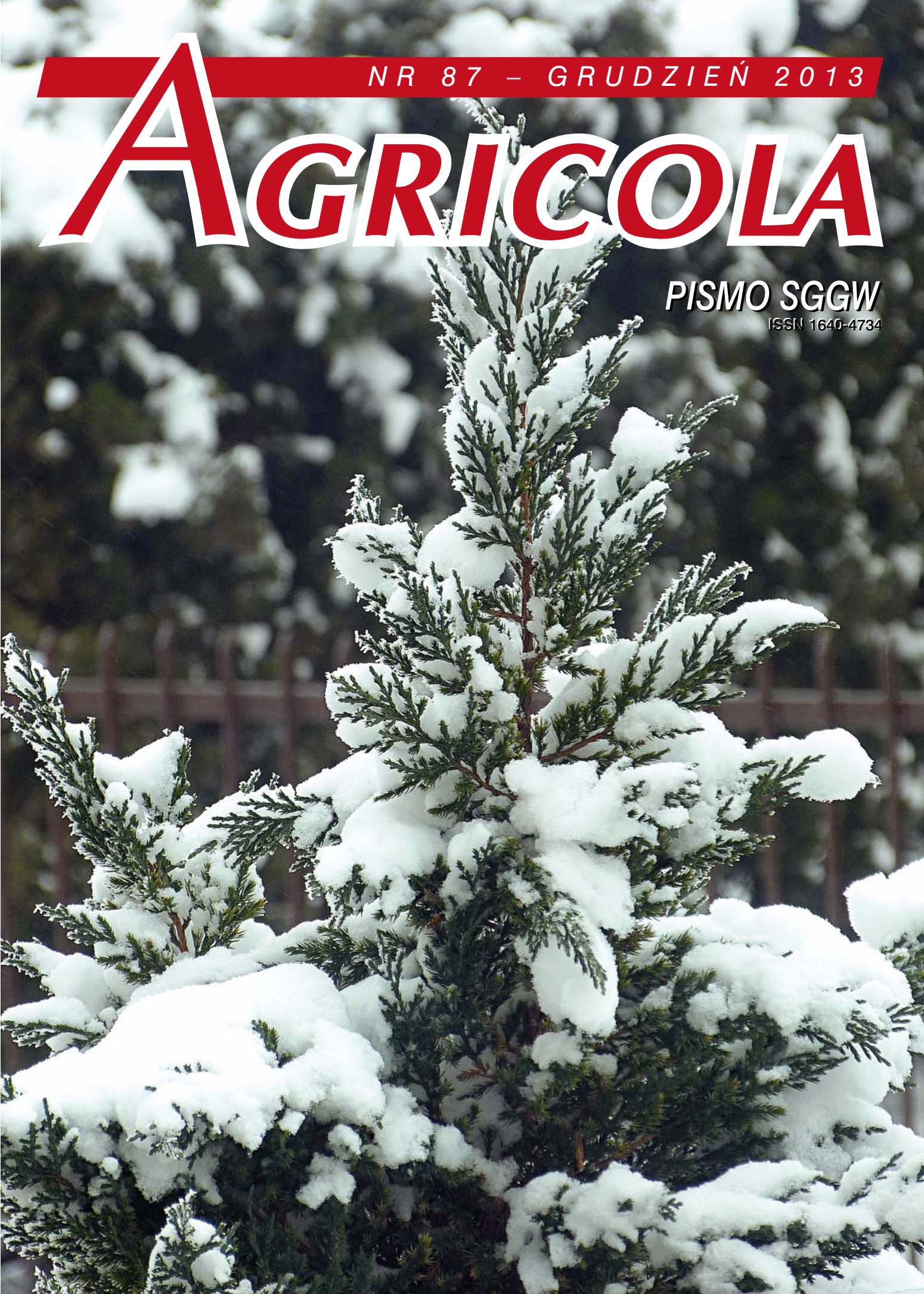

NR 87 – GRUDZIEŃ 2013

AGRICOLA

PISMO SGGW

ISSN 1640-4734

Inauguracja roku akademickiego 2013/2014

Szanowni Państwo!

*Z okazji nadchodzących świąt Bożego Narodzenia
przyjmijcie Państwo od władz Szkoły Głównej
Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
i ode mnie osobiście*

*najlepsze życzenia spokoju, radości i nadziei.
Niech te piękne święta, tak bardzo mocno
zakorzenione w polskiej tradycji,
będą bogate duchowo, niech będą okazją do refleksji,
zadumy i naszego otwarcia na to,
co wieczne i absolutne.*

*Niech wigilijny stół połączy tych,
których los rozdzielił, zblizni rany i zale,
przyniesienie przebaczenie i nowe życie.*

Bieży do nas nowy rok, z którym wiążemy wiele planów i zamierzeń.

Życzę Państwu serdecznie, by wszystkie one się spełniły.

*By 2014 rok był łaskawy i obdarzył wszystkich zdrowiem, sukcesami zawodowymi i osobistymi,
zadowoleniem z pracy, ofiarował cierpliwość i wyrozumiałość dla innych, a w zamian
przyniósł szacunek i uznanie. Życzę wszystkim Państwu wiele tak bardzo upragnionego czasu
dla najbliższych oraz możliwości realizacji pozazawodowych pasji.*

*Wszystkim Państwu – pracownikom, doktorantom i studentom SGGW – serdecznie dziękuję
za miniony 2013 rok, za rzetelną pracę i aktywność. Dziękuję pracownikom emerytowanym
za nieustanne wsparcie i pamięć o Uczelni, życząc dużo zdrowia i radości.*

*Wszystkim Przyjaciółom Uczelni serdecznie dziękuję za okazywaną SGGW życzliwość i pomoc,
zapraszając gorąco do dalszej współpracy.*

*Niech 2014 rok będzie dla wszystkich Państwa łaskawszy od odchodzącego roku,
przyniesie dużo słońca i wewnętrzznego ciepła.*

Z wyrazami głębokiego szacunku i poważania

Rektor SGGW

Szymański

prof. dr hab. Alojzy Szymański

30 września 2013 roku w SGGW odbyła się inauguracja nowego roku akademickiego, podczas której immatrykulowano studentów i doktorantów.

Zamieszczamy przemówienie JM Rektora wygłoszone podczas rozpoczęcia tej uroczystości, wystąpienie przedstawiciela Samorządu Studentów SGGW, wykład inauguracyjny prof. Andrzeja Chwaliboga i homilię ks. Adama Zelgi z Mszy świętej odprawionej w kościele Św. Katarzyny w dniu 6 października br.

Przemówienie JM Rektora SGGW prof. dr. hab. Alojzego Szymańskiego

Szanowni Państwo!

Rozpoczynamy kolejny – 68. rok akademicki w powojennej historii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Przed nami nowe wyzwania i konieczność zmierzenia się z trudną dla szkolnictwa wyższego rzeczywistością. Polski boom edukacyjny należy do przeszłości. Niż demograficzny sprawia, że uczelnie konkurują ze sobą w walce o kandydata na studia, zamykają niektóre kierunki i walczą o przetrwanie. Wobec niewystarczającej dotacji z budżetu państwa oraz niższych wpływów z czesnego był uczelni zależy dziś w dużej mierze od przystosowania się ich społeczności do nowych uwarunkowań, zaakceptowania dyscypliny finansowej i reform. Bardzo wiele zależy od aktywności pracowników i skuteczności w pozyskiwaniu środków pozabudżetowych oraz od programów nauczania i jakości kształcenia, które weryfikuje rynek pracy.

Szanowni Państwo!

W minionym roku akademickim z grona społeczności SGGW odszedł doktor honoris causa naszej Uczelni, Jego Eminencja ksiądz kardynał Józef Glemp, człowiek niezwykle skromny, a jednocześnie wielki. Odeszło też na zawsze 11 pracowników i 24 pracowników emerytowanych. Bardzo Państwa proszę o powstanie i uczczenie zmarłych minutą ciszy.

Szanowni Państwo!

Inaugurując rok akademicki, zadaję sobie pytania: Jak dalej prowadzić Uczelnię? Na jakie zmiany musimy się przygotować?

Jesteśmy zadowoleni z przebiegu tegorocznej rekrutacji, której poziom, pomimo niżu demograficznego, był zbliżony do poziomu lat ubiegłych. SGGW nadal cieszy się dużym uznaniem. Na studia stacjonarne przyjęliśmy 5 tysięcy studentów, na niestacjonarne – 3 tysiące. Najbardziej popularny był w tym roku kierunek finanse i rachunkowość, gdzie na studia stacjonarne I stopnia o 1 miejsce ubiegało się ponad 10 osób. Ponad 7 osób konkurowało o 1 miejsce na dietetykę i biotechnologię, około 7 na logistykę i weterynarię. Ogólna liczba studiujących w SGGW to prawie 25 tysięcy studentów, 2 tysiące słuchaczy studiów podyplomowych i 500 doktorantów. Kształcimy na 34 kierunkach, w tym dwóch nowych, którymi są bioinżynieria zwierząt oraz gastronomia i hotelarstwo.

Jestem przekonany, a potwierdza to rekrutacja, że nowe kierunki studiów powinny wyrastać z prowadzonych w Uczelni badań podstawowych, które dotyczą rolnictwa i jego otoczenia, gospodarki żywnościowej i środowiska. Gorąco Państwa proszę o rozważę w uruchamianiu nowych kierunków. SGGW jest uczelnią akademicką. Nie ulegamy modom. Rozwijamy te dziedziny badań i kierunki studiów, w których nasza Uczelnia ma utraconą pozycję i dobrą kadrę. Kształcenie specjalistyczne oferujemy w formie studiów podyplomowych bądź szkoleń. W zakresie dydaktyki niezwykle ważne jest dzisiaj doskonalenie programów kształcenia i dostosowanie ich do potrzeb pracodawców. Biorąc to pod uwagę od ubiegłego roku akademickiego wprowadziliśmy, obok badania opinii aktualnych studentów, także szerokie rozpoznanie poglądów naszych absolwentów o przydatności ukończonych studiów oraz śledzenie ich losów zawodowych. Uczelnia przyjęła nowy „Uczelniany System Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia”.

Zapraszamy do nas specjalistów z zagranicy oraz uznanych praktyków z kraju. Rozwijamy nauczanie z wykorzystaniem e-learningu i dążymy do większego umiędzynarodowienia Uczelni poprzez zwiększenie liczby studentów

polskich podejmujących studia za granicą, obcokrajowców studiujących w naszej Uczelni, udział kadry w badaniach i nauczaniu na uczelniach zagranicznych, zwiększenie liczby przedmiotów prowadzonych w językach obcych.

Współpraca międzynarodowa jest obecnie realizowana na podstawie 320 umów i porozumień z uczelniami i instytucjami z ponad 40 krajów. Łącznie w SGGW studiuje ponad 600 studentów zagranicznych, w tym 200 słuchaczy anglojęzycznych studiów na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej. Rozwijamy projekty wymienne z Dalekim Wschodem, Rosją oraz krajami Kaukazu i Azji Środkowej.

Nasze wysiłki znajdują odzwierciedlenie w ocenach zewnętrznych. W ubiegłym roku akademickim Uczelnia gościła na pięciu wydziałach zespoły oceniające Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Skutki zakończonych postępowań były pozytywne.

Szanowni Państwo!

Młodzież całej Europy ma coraz więcej wątpliwości i obaw. Zastanawia się nad sensem matury, studiów wyższych i dyplomów, szukając dla siebie miejsca poza granicami własnego kraju. Nie uchronimy młodych Polaków przed tymi dylematami, ale musimy dać im wiedzę i poczucie własnej wartości oraz nauczyć samokształcenia, co umożliwi im lepszy wybór i otworzy nowe możliwości. Pamiętajmy też o ważnej misji wychowawczej. Człowiek, zwłaszcza młody, musi mieć poczucie sensu istnienia, idee, marzenia i wzorce do naśladowania. Naszym zadaniem jako nauczycieli akademickich jest, by przekazując wiedzę i doświadczenie, pomóc młodym odnaleźć własną drogę życia, zaszczerpić pasję uczenia się, nauczyć dialogu.

Drodzy Studenci I roku!

Serdecznie witam Was w naszej Uczelni, życząc wytrwałości, sukcesów w nauce i realizacji młodzieńczych pasji. Pamiętajcie: żeby odnieść sukces, musicie być kompetentni. Wykorzystajcie dobrze szanse, jakie daje wam status studenta SGGW.

Szanowni Państwo!

Wielokrotnie prosilem Państwa o aktywność w ubieganiu się o środki unijne, w tym strukturalne, oraz o aktywny udział w krajowych i międzynarodowych zespołach badawczych, podkreślając ich znaczenie dla rozwoju Uczelni.

W minionym roku kontynuowaliśmy realizację 20 projektów, finansowanych lub współfinansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na łączną kwotę ponad 134 milionów złotych. Otrzymaliśmy dofinansowanie na realizację 4 projektów w kwocie ponad 25 milionów, w tym ponad 12 mln na aparaturę dla Weterynaryjnego Centrum Badawczego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego.

Pracownicy naukowo-badawczy SGGW przygotowali i złożyli do Narodowego Centrum Nauki 118 grantów na łączną kwotę ponad 60 milionów złotych. Realizowaliśmy 53 międzynarodowe projekty badawcze, w tym 12 w ramach 6. i 7. Programu Ramowego UE.

Ze względu na uruchomienie nowego Programu Ramowego – Horyzont 2020 – rok 2014 będzie niezmiernie ważny w kontekście międzynarodowych projektów badawczych. Przygotowujemy się do tego i planujemy zorganizowanie szkoleń, które zwiększą szanse udziału zespołów SGGW w tym programie.

Intensywnie pracujemy na rzecz zwiększenia transferu wiedzy i współpracy z gospodarką. W minionym roku akademickim podpisano 48 porozumień o współpracy z przedsiębiorstwami i organizacjami reprezentującymi różne branże

gospodarki. Prowadzone są rozmowy z kolejnymi organizacjami, w tym z ośrodkami transferu technologii wiodących uczelni warszawskich. Uczelnia jest zaangażowana w prace pięciu klastrów. W jednym z nich jest liderem – jest to Klaster Innowacji w Agrobiznesie, realizowany na Wydziale Nauk Ekonomicznych.

SGGW aktywnie uczestniczy w pracach Mazowieckiej Rady Innowacyjności oraz Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego. Uczestniczy również w pracach Mazowieckiego Forum Terytorialnego oraz Rady ds. Polityki Innowacji przy Prezydencie miasta stołecznego Warszawy.

Swoją obecność Uczelnia zaznaczyła na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej. Zespół z Wydziału Nauk o Żywności został zakwalifikowany do II etapu aktualizacji z projektem pod nazwą „Centrum Badań Środowiska i Innowacyjnych Technologii Żywności dla Jakości Życia”.

Z satysfakcją stwierdzam, że aktywność kadr SGGW i ich udział w projektach wzrasta, za co w imieniu władz Uczelni serdecznie Państwu dziękuję. Daje to możliwość rozwoju SGGW i jej zespołów badawczych, w tym zatrudniania młodych naukowców. Doświadczenia ostatnich lat wskazują jednocześnie, jak bardzo odpowiedzialne jest to zadanie oraz z jak wielką rozważą i wnikliwością należy projekty tworzyć, bowiem ich przebieg, rezultaty, a przede wszystkim obowiązkowe wdrożenie efektów prac badawczych mają duży wpływ na działalność nie tylko jednostki wnioskującej, ale i całej Uczelni. Proszę zatem Państwa o składanie wniosków projektowych, wnikliwie je analizowali i zapewniając ich bieżący monitoring.

Szanowni Państwo!

Przywiązując dużą wagę do rozwoju naukowego, z zadowoleniem odnotowujemy wzrost liczby prac habilitacyjnych i tytułów profesora. Obecnie prowadzimy dalsze prace nad doskonaleniem oceny kadr w zakresie działalności naukowej. Podjęliśmy też działania na rzecz podniesienia jakości kształcenia na 56 prowadzonych przez nas studiach doktoranckich. Pracujemy nad lepszym przygotowaniem jednostek do oceny parametrycznej oraz działamy w kierunku osiągnięcia przez wydziały statusu Krajowego Naukowego Ośrodka Wiodącego.

Szanowni Państwo, Drodzy Nauczyciele Akademicy!

Odległości geograficzne mają coraz mniejsze znaczenie, a coraz częściej podstawowym problemem jest kontakt z drugim człowiekiem. Niezależnie od kryzysu ekonomicznego świat przeżywa kryzys duchowy, kryzys relacji międzyludzkich. Tymczasem postęp we wszystkich dziedzinach wymaga jak

nigdy dotąd współpracy wielu osób o różnych specjalnościach i zróżnicowanej wiedzy, wzajemnego zaufania, rzetelności i odpowiedzialności. Są przykłady na to, jak niekiedy znaczące projekty i zamierzenia upadają w wyniku braku umiejętności współdziałania, nietolerancji, źle pojmowanych ambicji, zadróżności i zachłanności.

Za chwilę wysłuchamy wykładu Pana Profesora Andrzeja Chwaliboga o świecie dzikich zwierząt. Zwierząt, które są niebezpieczne czy wręcz zabójcze dla ludzi, do których łatwiej jest się nam nieraz zbliżyć niż do drugiego człowieka. Dbajmy o dobrą współpracę. Uczmy innych swoim przykładem społecznej wrażliwości, odpowiedzialności i uczciwości w relacjach z innymi ludźmi, w kształceniu, w badaniach, w przedsiębiorczości gospodarczej, w życiu. Bardzo potrzeba nam dzisiaj poprawy relacji międzyludzkich.

Ze strony władz Uczelni staramy się stworzyć Państwu jak najlepszą atmosferę oraz warunki pracy. Z myślą o młodych pracownikach naukowych i doktorantach podjęliśmy działania na rzecz otwarcia w przyszłym roku na terenie kampusu SGGW przedszkola. Trwają prace przygotowawcze w tym zakresie. Remontujemy również dworek w Kociszewie, by przywrócić do życia istniejący tam przez wiele lat Dom Pracy Twórczej. Poprzez działalność Biblioteki Głównej, Muzeum, twórczość zespołów artystycznych, organizację spotkań z ludźmi kultury chcemy rozwijać uniwersytecki wymiar SGGW.

Droga Społeczności!

Serdecznie dziękuję wszystkim Państwu za wielki wkład w rozwój Uczelni i życzę sukcesów w nowym roku akademickim. Dziękuję również za życzliwość dla władz Uczelni i dla

mnie osobiście, prosząc o zrozumienie i zapewniając, że decyzje władz rektorskich i dziekańskich, zwłaszcza decyzje finansowe, podejmowane są z wielką rozważą i z myślą o zapewnieniu SGGW i jej pracownikom bezpieczeństwa dalszej pracy i jak najlepszej przyszłości. Obecne lata nie są łatwe, a mamy świadomość, że nie wolno nam zaprzepaścić wielkiego dziedzictwa SGGW, na które pracowały całe pokolenia.

W ostatnich latach pojawia się na świecie coraz więcej publikacji na temat zrównoważonego rozwoju. Ale też coraz częściej zwraca się uwagę na fakt, że zrównoważony rozwój odnosi się nie tylko do samego środowiska, ale też do człowieka będącego jego integralną częścią. Tam, gdzie są woda, ekosystemy, energie – tam jest przede wszystkim człowiek i jego zdrowie. Jako uczelnia przyrodnicza, prowadząca wiele badań i doświadczeń, pamiętajmy o tym, o naszej odpowiedzialności za innych i o zasadzie, by przede wszystkim nie szkodzić.

Wielce Szanowni Państwo!

W 2016 roku Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie będzie świętować jubileusz 200-lecia szkolnictwa rolniczego w Polsce, nierozzerwalnie związanego z powstaniem Instytutu Agronomicznego w Marymoncie, którego SGGW jest spadkobierczynią. Rozpoczęliśmy przygotowania. Powołane zostały Komitet Organizacyjny Obchodów i Komitet Redakcyjny. Od tego roku rozpoczynamy w Muzeum SGGW cykl spotkań poświęconych bogatej historii naszej Uczelni, jej pracowników i studentów. Główne uroczystości odbędą się w maju 2016 roku. Gorąco proszę całą społeczność akademicką o włączenie się w przygotowanie tego wielkiego wydarzenia. Wszystkich Państwa już dzisiaj zapraszam do udziału w jubileuszowych obchodach.

Kończąc inauguracyjne wystąpienie serdecznie dziękuję wszystkim Państwu za przybycie. Życzę Państwu dużo pomysłowości oraz wielu sukcesów zawodowych i osobistych.

To, co jest szczęśliwe, pomyślne i korzystne, niechaj się ziści!

Wystąpienie Przewodniczącego Samorządu Studentów SGGW Tomasa Gołaszewskiego

**Magnificencjo,
Wysoki Senacie,
Czcigodni Goście,
Drodzy Studenci!
Koleżanki i Koledzy!**

Spotkaliśmy się dziś w tej pięknej auli, aby świętować inaugurację nowego roku akademickiego – 2013/2014.

Jak co roku jest to niezwykle istotna i podniosła chwila w życiu każdego studenta. Szczególnie ważna jest dla osób, które po raz pierwszy znalazły się w murach tej Uczelni. Dla wielu z Was rozpoczyna się całkiem nowy etap w życiu, którego już

nigdy nie zapomnicie. Staliście się studentami Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, częścią wielkiej rodziny zwanej społecznością akademicką.

Moi drodzy, macie szansę spędzić te kilka wyjątkowych lat Waszego życia na jednej z najlepszych uczelni w Polsce, na Uczelni o wspaniałych tradycjach, możliwościach i ogromnym potencjale, na Uczelni o europejskim poziomie.

To Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego stanie się Waszym drugim domem, celem, źródłem szczęścia i rozgoryczenia. To tu zawrzecie wiele przyjaźni i znajomości, często na całe życie.

Wszystko tak naprawdę będzie zależało od Was. Cały okres studiowania (zdobywanie bezcennej wiedzy, wspólna zabawa) potoczy się zgodnie z Waszymi decyzjami. Zachęcam więc do mądrego podejmowania decyzji, mądrego dysponowania Waszym czasem, by wystarczyło siły i ochoty na wszystkie elementy „życia studenckiego”.

A to „życie studenckie” to przede wszystkim nauka (pogłębianie wiedzy i stawianie się fachowcem w danej dziedzinie), ale to również aktywne uczestnictwo w organizacjach studenckich, kołach naukowych, wolontariat, działalność samorządowa. Mnogość i różnorodność agend studenckich sprawia, że każdy z Was znajdzie coś dla siebie, znajdzie miejsce, gdzie będzie mógł realizować i rozwijać swoje zainteresowania, pasje, spełniać się.

Studiowanie w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego otwiera przed Wami ogromne możliwości. Nie pozwólcie, aby te kilka lat upłynęło Wam biernie. Bądźcie więc aktywni, korzystajcie z życia, uczcie się odpowiedzialności, zdobywajcie wiedzę. Kończąc chciałbym serdecznie pogratulować zdobycia indeksu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie i życzyć wszystkim, aby ten rok akademicki był pomyślny w pracy i życiu osobistym.

Dziękuję.

Wildlife – piękno, nauka, inspiracja

Piękno

Tajemnica życia leży w poszukiwaniu piękna
Oskar Wilde

Otoczająca nas przyroda jest genialnym dziełem sztuki, jest nieustającą muzą artystów, żywą wystawą malarstwa, genezą muzyki, kompozycją zapachów i dotyku wiatru, słońca, deszczu. Można by ją nazwać najstarszą i niedoścignioną interaktywną galerią sztuki. Czerpiemy z niej od urodzenia, nie zastanawiając się, że mogłoby jej nie być. Nie wyobrażamy sobie, że życie na Ziemi mogłoby się toczyć bez widoku drzew jesienią, kwitnących jabłoni wiosną czy sikorek zaglądających do okna zimą. A jednak nieubłagana degradacja przyrody wynikająca z ekspansji człowieka jest faktem i niewiele wskazuje na to, że mogłaby zostać przynajmniej spowolniona. Walka o przetrwanie przyrody, o ocalenie ginących gatunków roślin, zwierząt, naturalnego krajobrazu jest ideą wielu formalnych organizacji i nieformalnych grup ludzi, jest kierunkiem nauczania i celem, dla którego organizowane i prowadzone są parki przyrody, rezerwaty dzikich zwierząt, muzea natury i inne miejsca służące zachowaniu i reintrodukcji gatunków.

Pierwszym i jak do tej pory jednym z największych i najwspanialszych parków dzikiej przyrody jest Park Krugera

zlokalizowany w Republice Południowej Afryki. Jego historia sięga połowy XIX wieku, kiedy tereny, na których obecnie znajdują się państwo RPA, nękane były walkami białych osadników pochodzenia europejskiego (głównie holenderskiego) z Anglikami – poddany Korony Brytyjskiej, tubylczych ludów Buszmenów i Hotentotów z ludami Bantu, a wreszcie białych osadników z czarną ludnością. Zasoby złota, które do dziś stanowią 40% wydobycia tego bogactwa na świecie, a także diamentów (obecnie około 50% światowego wydobycia) ściągały na te tereny całe rzesze poszukiwaczy przygód i awanturników. Dewastacja przyrody na skutek wydobycia złota, wycinanie cennych gatunków drzew, a przede wszystkim masowe, nieograniczone polowania na zwierzęta postępowały w zastraszającym tempie. Dzikie zwierzęta zabijane były nie tylko na mięso, ale przede wszystkim zabijano w szalonym tempie słonie w celu pozyskania kości słoniowej, dzikie koty dla ich cennej skóry, krokodyle i antylopy dla trofeów, jak skóra i rogi. Zwierzęta zabijane były również dla zabawy, sportu, bezmyślnie i bez celu, bez umiaru i kontroli. Jednak miłośnicy przyrody żyjący w ówczesnych latach zaczęli uświadamiać sobie tragedię tego procederu. Człowiekiem, który zainspirował ówczesnego prezydenta Paula Krugera do utworzenia narodowego parku był Anglik – James Stevenson-Hamilton. Park został założony w 1898 roku i na cześć ówczesnego prezydenta nazwany Narodowym Parkiem Krugera, a jego zarządcą został Stevenson-Hamilton. Był to pierwszy na świecie park dzikiej przyrody.

Park Krugera położony jest w północno-wschodniej części RPA, przy granicy z Mozambikiem, zajmuje powierzchnię powyżej 2 mln ha, ma 350 km długości i 60 km szerokości. Park otoczony jest ogrodzeniem, posiada 10 bram wejściowych (Malelane, Crocodile Bridge, Numbi, Phabeni, Paul Kruger, Orpen, Punda Maria, Pafuri, Phalaborwa i Giriyondo), 700 km dróg asfaltowych i ponad 1000 km dróg nieutwardzonych. W parku zorganizowanych jest kilkadziesiąt miejsc („campów”), w których można odpocząć, nocować, zrobić małe zakupy i zjeść posiłek. W parku nie wolno wysiadać z samochodu, z wyjątkiem kilku wytyczonych miejsc. Przyroda „rządzi się” tu własnymi prawami i zasadą jest brak ingerencji w toczące się w nim życie. Park jest ostoją wielu gatunków zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem bądź już niewystępujących poza jego obszarem.

W Narodowym Parku Krugera (NPK) występuje najwięcej na świecie różnych gatunków flory i fauny. Wśród 336 gatunków drzew są potężne figowce i baobaby, drzewa koralowe o czerwonych kwiatkach, marula, z której owoców, będących bogatym źródłem witaminy C, robi się likier amarula, oraz popularne drzewa mopane – twarde i odporne na suszę, a nawet na termity. Liczne są tzw. drzewa kielbaskowe z owocami przypominającymi kielbaski, drzewa „fever tree” rosnące w wilgotniejszych miejscach (komarolubnych), liczne akacje czy drzewa eukaliptusowe. Ponadto w parku żyje 49 gatunków ryb, 34 gatunki płazów, 114 gatunków gadów, 507 gatunków ptaków i 140 gatunków ssaków.

Gatunek	Liczba osobników
Impala	90 000
Bawół afrykański	27 000
Zebra	17 800
Słoń afrykański	11 670
Gnu	9 610
Nosorożec biały	7 000
Antylopa kudu	5 800
Żyrafa	5 120
Antylopa kob sniady	5 000
Hipopotam	3 000
Hiena cętkowana	2 000
Lew	1 500
Lampart	1 000
Antylopa buszbok	500
Nosorożec czarny	350
Likaon	350
Antylopa eland	300
Gepard	200

Park Krugera można zwiedzać własnym samochodem lub uczestniczyć w safari organizowanym przez wykwalifikowanych „rangersów”. Zazwyczaj startuje się wczesnym rankiem, ponieważ o świcie dzikie drapieżniki lubią polować, a pozostałe zwierzęta pasą się, niezmużone jeszcze upałem. Tropienie zwierząt polega na ich wypatrzeniu w buszu, co biorąc pod uwagę idealnie kamuflujące umaszczenie większości z nich nie jest łatwe. Często można przejechać obok lwa śpiącego w trawie koloru jego futra, co więcej – można również nie zauważyć słonia, którego szara, matowa skóra zlewa się z szarością buszu. Jednak zazwyczaj „polowanie” wieńczy jakiś sukces, zwłaszcza jeśli zdąży się zrobić zdjęcie, zanim zwierzę umknie, rozplywając się bez śladu. Mając szczęście, można wypatrzeć wyjątkowe sceny polowań, nieoczekiwane interakcje pomiędzy zwierzętami różnych gatunków, zabawy młodych zwierząt, matki karmiące oseski. Polowanie z aparatem fotograficznym pozwala również na uwiecznienie unikalnego krajobrazu parku. Ten naturalny ekosystem jest bardzo różnicowany pod względem geograficznym i geologicznym, co determinuje koloryt krajobrazu, kształt wzniesień, rzeźbę koryt rzek i bioróżnorodność roślin.

Park Krugera pozwala na bytowanie zagrożonych gatunków zwierząt i roślin w naturalnych warunkach. Zorganizowanie

parku 115 lat temu było przedsięwzięciem na miarę naszych czasów, pozwoliło na ocalenie wielu ginących gatunków oraz zgromadzenie wiedzy na temat biologii flory i fauny.

Nauka i inspiracja

Nawet mały kotek to skończone arcydzieło
Leonardo da Vinci

Dzika przyroda dostarcza nie tylko wspaniałych doznań artystycznych, jest również od wieków inspiracją naukowców, wskazując na możliwości i sposoby rozwiązania praktycznych kwestii technicznych, biologicznych czy medycznych. *Homo sapiens* jest jednym z najmłodszych gatunków na Ziemi, może jednak czerpać wiedzę i doświadczenie zdobyte przez 3,8 miliarda lat przez otaczające go organizmy żywe.

Nauką, która zajmuje się podpatrywaniem natury i jej nadsładowaniem jest BIONIKA. Słowo „bionika” pochodzi z języka greckiego i określa naukę zajmującą się badaniem budowy i zasady działania organizmów żywych w celu wykorzystania uzyskanych wyników do budowy urządzeń technicznych (*Encyklopedia PWN*). Bionika nazywana jest również biometyką, biomimikrą, inżynierią bioniczną.

Obserwując dokładnie przyrodę, można szukać inspiracji do rozwiązywania nie tylko zadań technicznych, lecz również medycznych. Czerpiąc naukę nawet od komara, można patentować, wdrażać i produkować cenne dla człowieka rozwiązania. Na świecie funkcjonuje wiele konstrukcji, technologii, urządzeń, narzędzi czy też leków powstałych z inspiracji naturą, kilka przykładów przytoczono poniżej.

Igła komara. Komar utożsamiany jest zwykle z dokuczliwym kąsaniem, tymczasem jest on posiadaczem supernowoczesnej strzykawki. Jego kłujka jest zbudowana jak igła mająca dwie końcówki, pierwszą z nich komar wpuszcza substancję znieczulającą i przeciwbólową, natomiast drugą wysysa krew. Wynalazek oparty na systemie komara został opracowany i skonstruowany na Uniwersytecie w Kansai w Japonii.

Termity – superarchitekci i hodowcy. Termity to przekleństwo ludzi, którym zjadają domy, meble i wszystko co z drewna, jednak z punktu widzenia przyrody termity sprzątają busz ze wszystkich martwych pozostałości lasu. Niektóre gatunki termitów afrykańskich nauczyły się na pożywe z drewna hodować grzyby, które zjadane są przez ich larwy. Hodowla grzybów wymaga jednak warunków laboratoryjnych – stałych: temperatury, wilgotności i poziomu tlenu. Budowle

termitów to laboratoria, gdzie na dole utrzymuje się hodowlę grzybów, a górę stanowią głównie skomplikowane systemy wentylacyjne. System wentylacji zaopatrzone jest w wiele otworów, które muszą być otwierane i zamykane w sposób precyzyjnie zorganizowany. Termyty obsługują cały ten mechanizm. Co więcej, same stanowią rodzaj przenośników ciepła, a mianowicie biegają na górę, ogrzewają się, a następnie biegną na dół oddając ciepło i schłodzone biegną na górę po kolejną porcję ciepła. Kopce termitów są spektakularnymi budowlami, pozwalają na utrzymanie stałych: temperatury, wilgotności i poziomu tlenu. Ten system budowy i wentylacji został wykorzystany w budynkach, które powstały w Eastgate Centre w Zimbabwie. Budowa systemu wentylacji termitów została również zastosowana w komputerach i telefonach komórkowych.

Chrzążcz – „łapacz rosy”. Zwierzęta chcąc przetrwać na pustyni, musiały wykształcić różne mechanizmy oszczędzania wody czy też pozyskiwania jej z nietypowych źródeł. Żyjący w Namibii chrząszcz *Onymacris unguicularis* ma specjalną konstrukcję skrzydeł umożliwiającą mu pozyskiwanie wody z mgły. Mikrokonstrukcja pancerza pozwala na skraplanie się wody, a jego hydrofobowa powierzchnia sprawia, że kropelki wody spływają w kierunku aparatu gębowego. Rozwiązanie to znalazło zastosowanie zarówno do pozyskiwania wody z mgły, jak również do odmgławiania. W Massachusetts Institute of Technology (USA) opracowano siatkę imitującą powierzchnię skrzydeł, która zbiera i kondensuje wodę z mgły.

Zapięcia na rzepy. Niektóre gatunki gekonów mają palce pokryte blaszkami (lamelle), które porośnięte są tysiącami mikroskopijnych wyrostków, a z kolei te pokrywają setki nanowłosek. Siły van der Waalsa powstające pomiędzy tymi nanowłoskami a powierzchnią ściany czy sufitu pozwalają na utrzymanie ciała jaszczurki nawet „do góry nogami”. Technologia ta znalazła powszechne zastosowanie jako zapięcia, bandaże, plastry, a obecnie opracowano metodę produkcji supermocnych, a jednocześnie łatwych do usunięcia klejów (Northwestern University, Illinois, USA).

Magiczny kameleon. Gad ten nie zmienia barwy skóry dopasowując się do otoczenia, natomiast zmienia ją w zależności od „nastroju” i temperatury. W pewien sposób temperatura związana jest z porą roku i okresem wegetacji roślin, co w ten sposób jest związane z barwnym wizerunkiem kameleona. Kameleon zmienia barwę bardzo szybko dzięki specjalnej budowie skóry. Skóra kameleona ma trzy warstwy komórek chromatoforów zawierających odpowiednie pigmenty; pierwsza warstwa jest czerwona, druga niebieska, a trzecia

czarna. Pod wpływem impulsów nerwowych i ciepła komórki kurczą się i rozszerzają, uwidaczniając poszczególne barwy warstwy. Dodatkowo światło, odbijając się bądź rozpraszając, dodaje barwie dodatkowych odcieni. Takie rozwiązania stosuje się przy wytwarzaniu powierzchni „samozmieniających” barwę czy w produkcji ubrań maskujących dla wojska.

Sowie wentylatory. Ptaki również mają swe tajemne technologie. Sowa jest najbardziej bezszelestnie latającym drapieżnikiem. Pióra pokrywające przednie krawędzie skrzydeł zawierają specjalne grzebienie „rozczesujące” masę powietrza tak, że pęd powietrza i towarzyszący temu dźwięk zostają zmniejszone. Ponadto pióra sowy pokryte są specjalnym delikatnym puszkim tłumiącym poświat powietrza. Technologia sowy została wykorzystana przy konstrukcji supercichych wentylatorów przez amerykańską firmę Ziehl-Abegg.

Do czego pingwinowi skrzydła? Niektóre pingwiny żyją na obszarach, gdzie poddane są znacznym wahaniom temperatury. Aby przetrwać, wykształciły na spodniej powierzchni skrzydeł złożoną, gęstą siatkę naczyń krwionośnych, ich ukrwienie reguluje sprawne oddawanie i zatrzymywanie ciepła w organizmie w zależności od temperatury otoczenia. Struktura tej sieci znalazła zastosowanie przy konstrukcji systemów air-condition opracowanych na Uniwersytecie w Otago (Nowa Zelandia).

Skanery delfinów. Delfiny wysyłają i odbierają sygnały w postaci fal dźwiękowych o różnej częstotliwości, aż do 280 kHz. Fale dźwiękowe wysyłane przez zwierzęta natrafiają na różnorakie przeszkody, które mogą odbijać fale ulegające na drodze powrotnej propagacji pomiędzy celem a odbiornikiem, jakim jest delfin. Powracająca fala, która uległa zaburzeniu, jest odczytywana przez delfiny w bardzo precyzyjny sposób. Delfin skanuje wysyłanymi falami otaczające go środowisko i analizuje powracające sygnały. System odbioru fali dźwiękowej delfina jest również specyficzny, składa się z melona (fałdy tłuszczu na czole) oraz kanału tłuszczowego w żuchwie, co pozwala na odbieranie sygnałów zwrotnych i przekazywanie ich do ucha środkowego, a następnie do mózgu. Delfiny potrafią precyzyjnie odróżnić i wyeliminować zakłócenia dźwięków (np. motor statku). System ten znalazł szerokie zastosowanie, między innymi w czujnikach trzęsienia ziemi i tsunami produkowanych przez firmę Evologics (USA).

Surfing na płetwie wieloryba. Jeden z większych waleni (popularnie zwanych wielorybami) – humbak ma największe płetwy piersiowe o bardzo specyficznym kształcie. Nie wiadomo do końca, jaka jest ich rola, niemniej pozwalają one

zwierzęciu na precyzyjne sterowanie podczas konsumowania skupisk drobnych skorupiaków i ryb, które „zagania” za pomocą chmury bąbelków powietrza. Humbak lubi też wyskakiwać ponad powierzchnię wody, co biorąc pod uwagę masę zwierzęcia (do 65 ton) jest znacznym wyczynem. Prawdopodobnie długie płetwy piersiowe, osięgające 4 m, pomagają wynieść gigantyczne ciało nad powierzchnię, wykorzystując opór fali. Kształt płetwy humbaka zastosowano w konstrukcji statecznika desek surfingowych. Firma Fluid Earth w Australii produkuje deski imitujące płetwę humbaka.

Antyżylakowe pończochy żyrafy. Żyrafa jest najwyższym żyjącym zwierzęciem, jej wysokość dochodzi do 6 m. Zopatrzenie mózgu, zlokalizowanego na wysokości 2 metrów, w tlen wymaga odpowiedniego ciśnienia krwi. Serce żyrafy może ważyć nawet 25 kg i jest 2 razy większe w porównaniu do innych zwierząt. Liczba jego uderzeń wynosi 150 na minutę, a ciśnienie krwi wynosi ok. 300 mm Hg. Pozwala to na dostarczenie odpowiedniej ilości krwi do całego organizmu, jednak taki mechanizm oraz ciśnienie wywołane wysokością słupa cieczy pompowałyby zbyt dużo krwi do kończyn przednich. Napięta i obcista skóra nóg żyrafy zapobiega transportowi nadmiernej ilości krwi do kończyn. Rozwiązanie to znalazło

wiele zastosowań nie tylko w medycynie, między innymi do zaprojektowania antyżylakowych pończoch, lecz również do kontrolowanego transportu płynów w budownictwie i maszynach (University of Cambridge, UK).

„Perfumy” żyrafy. Obcisłe pończochy to nie jedyny wyznacznik żyrafy. Gruczoły skóry zwierzęcia wydzielają płyn bakteriobójczy i insektobójczy o specyficznym zapachu. Wydzielina ta zawiera kilkanaście różnych związków aromatycznych, między innymi indol, skatol i krezol, które skutecznie chronią zwierzę, a jednocześnie są skomponowane w takiej ilości, że nie szkodzą żyrafie. To zainspirowało naukowców i producentów do stworzenia środka przeciwko pasożytom dla ludzi.

Kosmetyki hipopotama. Hipopotam produkuje własny krem przeciwsłoneczny. Zwierzęta te żerują nocą, przemierzając wiele kilometrów w poszukiwaniu pastwisk, w dzień odpoczywają wynurzone z wody lub na jej brzegu. Silne słońce padając na ich nagą skórę mogłoby je poparzyć. Gruczoły skóry hipopotama wydzielają tłustą, kwaśną substancję chroniącą je przed słońcem. Substancja ta ma naturalny filtr przeciwsłoneczny o efektywności SPF 50, chroni również zwierzęta przed infekcjami bakteryjnymi, zwłaszcza w miejscach

ran i skaleczeń, ponieważ hipopotamy lubią walczyć ze sobą i głównie samce wzajemnie się kaleczą. Na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie w kooperacji ze Smithsonian Institution (USA) opracowano na podstawie składu chemicznego wydzieliny hipopotama nieszkodliwe dla ludzi preparaty przeciwko komarom i kleszczom.

Słoń chłodzi się nie tylko przez wachlowanie uszami.

Słonie narażone są na przegrzanie, ponieważ żyją w gorącym klimacie i często na odkrytej sawannie, a ich skóra nie jest pokryta izolatorem w postaci okrywy włosowej. Co więcej, powierzchnia ciała słonia w stosunku do jego masy jest stosunkowo mała i możliwość oddania ciepła poprzez skórę znacznie ograniczona. Dlatego też słonie wykształciły wiele zachowań, jak kąpiele, posypywanie się piaskiem, tarzanie się w błocie, co pozwala pozbyć się nadmiaru ciepła. Uszy słonia pokryte są delikatną skórą i siecią naczyń krwionośnych, które oddają nadmiar ciepła, zwłaszcza jak słoń wachluje uszami. Niezwykłą rolę spełnia również budowa ich skóry. Jest ona pofalowana, co już zwiększa jej powierzchnię, ponadto skóra słonia zawiera tzw. hot spot, punkty mocno unaczynione, pozwalające w razie przegrzania na błyskawiczne oddanie ciepła.

Taka konstrukcja materiału, pozwalająca na oddawanie lub magazynowanie nadmiaru ciepła, została zaprojektowana na potrzeby budownictwa, elektroniki czy też przemysłu odzieżowego, między innymi przez naukowców z Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej w Austrii.

System ostrzegawczy słoni. Te niezwykle zwierzęta mają specjalną budowę kończyn, a mianowicie szeroka i płaska stopa zawiera sprężystą, amortyzującą warstwę zbudowaną z tkanki łącznej zawierającej kolagen. Słoń „tupiąc” nogą może wysyłać wibracje o bardzo niskiej częstotliwości – odbiór tych wibracji również jest możliwy dzięki tej wrażliwej, czułej na wibracje warstwie kolagenowej w stopach. Dzięki temu słonie mogą się porozumiewać z odległości wielu kilometrów. Zastosowanie takiej konstrukcji również znalazło swe miejsce w produkcji detektorów sejsmicznych opracowanych przez Stanford University (USA).

Polak za trąbę dostał niemiecką nagrodę. Trąba słonia jest wyjątkowym narzędziem, powstałym z przekształcenia nosa i górnej wargi, poruszonym przez około 40 tys. mięśni. Jest czułym i niezwykle silnym narzędziem słonia. Stała się ona wzorem do konstrukcji lekkiego i delikatnego, a jednocześnie

bardzo mocnego narzędzia do przenoszenia ciężkich i delikatnych przedmiotów. Lekka i delikatna konstrukcja „sztucznej trąby” jest napędzana sprężonym powietrzem i zaopatrzona w wielokierunkowy chwytak, może napełniać się powietrzem lub wypuszczać je, przenosząc bardzo ciężkie, delikatne przedmioty w nietypowych „skomplikowanych” pomieszczeniach. Trąba nazywa się Bionic Handling Assistant i została zaprojektowana przez Polaka – Andrzeja Grzesiaka i jego współpracowników z Instytutu Fraunhofera w Niemczech. Producentem trąby jest firma Festo (Niemcy).

Znachor. Większość zwierząt „uprawia ziołolecznictwo”, jednak małpy, a zwłaszcza pawiany, mają szczególne zdolności leczenia swych dolegliwości wywołanych przez bakterie i grzyby. Wyszukują liście *Solanum incanum*, strączyńca (*Cassia*) czy owoce drzewa *Balanites aegyptiaca*, aby w ten sposób leczyć choroby. Podpatrując zwyczaj małp, opracowano środki ziołowe zawierające ekstrakty z roślin, stosowane na trudne do wyleczenia choroby. Stosuje się między innymi wyciąg z *Solanum incanum* jako środek hepatoprotekcyjny, antyzapalny, a także antynowotworowy. Wyciągi z *Cassia* stosowane są w kuracjach odtruwających, regulujących perystaltykę jelit, w schorzeniach naczyń krwionośnych i jako środek przeciwpasożytniczy. Wyciągi z *Balanites* służą jako lek w schorzeniach wywołanych grzybami.

Gumowy szkielet kotów. Szkielet kotowatych pozwala na tłumienie siły uderzeń kończyn podczas biegu i skoku. Kręgi połączone są w większym stopniu mięśniami niż więzadłami. Nadaje to gibkość i plastyczność kocim ruchom. Konstrukcja ta stała się inspiracją do opracowania na Uniwersytecie w Princeton w Wielkiej Brytanii tłumiących uderzenia zderzaków do autobusów i pociągów.

* * *

Przyroda kryje wiele tajemnic, większości prawdopodobnie jeszcze nie znamy. Od człowieka zależy, czy uszanuje jej prawa i uchroni ją przed zniszczeniem, czerpiąc jednocześnie natchnienie, naukę i inspirację do działania, czy też sam pozbawi się jej piękna i mądrości.

Andrzej Chwalibog

Department of Veterinary Clinical and Animal Sciences
Faculty of Health and Medical Sciences
University of Copenhagen

Homilia

na rozpoczęcie roku akademickiego w SGGW

SKARGA CZŁOWIEKA I ODPOWIEŹ BOGA

Najpierw *lamentacja*. Pisana przez proroka Habakuka (VII w. przed Chr.), poraża aktualnością i uniwersalizmem. To także nasza skarga – społeczna, narodowa, osobista... *Krzywdą, nieprawością, zło, ucisk, przemoc, spory, właśnie* – oto „7 ludzkich żalów głównych”.

Odpowiedź Boga jest także uniwersalna. Zarówno w słyszonym fragmencie Starego Testamentu, jak i tekście św. Pawła wzywa do cierpliwości, nierezygnowania z trudu drogi, choćby wiodła przez ciemność, zachowania zdrowych zasad etycznych, prawa Bożego, które Apostoł nazywa *depozytem*: powierzonym i przeznaczonym do zachowania dobrem, przekazanym przez tych, którzy byli przed nami.

Podobnie modlił się i apelował Adam Asnyk, jeden z uczniów poprzedniczki Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego z XIX w. *Ale nie depczcie przeszłości ołtarzy, / choć sami macie doskonalsze wznieść. / Na nich się jeszcze święty ogień żarzy / i miłość ludzka stoi tam na straży. / I wy winniście im cześć!* Współczesny poeta, w klasycznym dziś utworze, lapidarnie wzywał: *Bądź wierny! Idź!* (Zbigniew Herbert *Prześciepanie pana Cogito*).

Perspektywa Boga jest inna niż ludzka – przekraczająca horyzont, wyższość nieba, głębsza niż najgłębsza głębia... Człowiek może wejść w tę perspektywę, w to spojrzenie – jest zaproszony! Wymaga to jednak odwagi czekania, cierpliwości, przekroczenia naszego *tu i teraz*... Wymaga zawierzenia.

MOCARZE DUCHA

Czyż nie tak mogli żalić się nasi przodkowie, nasi rodacy z końca XVIII i początku XIX w.? Polacy po Sejmie Czteroletnim, Konstytucji 3 maja, konfederacji barskiej, po powstaniu kościuszkowskim? Czyż w biblijnych wersetach nie pobrzmiwa ich skarga? Ich lament?

Ale – jednak – zaryzykowali czekanie – bo byli mocarzami ducha. Julian Ursyn Niemcewicz, Tadeusz Reytan, ks. Stanisław Staszic, ks. Hugo Kołłątaj, Stanisław Kostka-Potocki, biskup Ignacy Krasicki... Owi oświeceniowi chrześcijanie, właśnie chrześcijanie – jakże inni niż ich oświeceni, francuscy protoplaści.

A my dzisiaj? Uwikłani w „polskie żale główne”, bez tego ich spojrzenia: dalej niż horyzont, wyżej niż niebo, głębiej niż bieżący czas... Tak! Zaiste, mała jest nasza wiara... Ale przecież Jezus mówi, że wystarczająca. Że wystarczy, abyśmy mieli *wiarę jak ziarno gorczycy!*

REALIZM BIBLIJ

Wiara jak ziarno gorczycy... Czy Konstytucja 3 maja nie była owym „ziarenkiem”, do którego odwołują się współcześni, z dumą demonstrując to zwycięstwo ducha w dobie klęski? Czy owo *votum* na Polach Wilanowskich, owoc refleksji niezapomnianego Prymasa Polski, doktora

honoris causa Waszej Uczelni, księdza Józefa Kardynała Glempa nie jest świadectwem takiego zwycięstwa?

Czy Instytut Agronomiczny (pierwsza wyższa szkoła rolnicza na ziemiach polskich) nie był takim „ziarnkiem gorczycy”? Składał się z jednego tylko budynku, gdzie na parterze mieściła się kaplica, a na piętrze były biura i sale wykładowe. Jego zapleczem materialnym były *dobra rządowe Bielany i Marymont z trzema folwarkami: Ruda, Wawrzyszew i Buraków*. W pierwszych latach (do powstania listopadowego) ukończyło go 72 uczniów, to znaczy 5 na rok!

Porównajmy to „nasionko” z dzisiejszą Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego. Dumne zaplecze materialne, ze wspaniałym kompleksem akademickim, nowoczesnymi budynkami, najlepszą aparaturą badawczą, z położonym wśród zieleni gospodarzem – Rektorem w pałacu Juliana Ursyn Niemcewicza... Z dziesiątkami prac naukowych, liczących się w całym świecie, z wybitną naukową kadrą... Z ponad 20 tysiącami studentów, co daje ponad 4000 absolwentów rocznie!

Taka jest potęga wiary, która *góry przenosi*, przemienia *ziarno gorczycy* w gmach potężnej uczelni. Oto także – realizm Słowa Bożego. Obudźmy, przywróćmy naszym sercom tę świadomość – realizmu Słowa Boga!

DZIEDZICZMY DUMĘ

Takie myśli krążą, kiedy rozpoczynamy przygotowanie do 200-lecia pierwszej wyższej uczelni rolniczej w Polsce, co ogłosił Jego Magnificencja Rektor Alojzy Szymański w przemówieniu inauguracyjnym rok akademicki.

Potrzeba nam przecież ciągle przypominać te nasze, polskie *ziarnka gorczycy* i pokazywać gmachy, które z nich wyrosły. Aby przeciwstawić fali lansowanej demagogii wstydu, aby przeciwstawić jej pedagogikę dumy. *Dziedziczmy dumę, nie wstyd* – głosi tytuł artykułu profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, Andrzeja Nowaka (*wSieci* nr 35(39)/2013, s. 16). Oby wyższe uczelnie w Polsce służyły kreacji dumy narodowej Polaków.

I nie lękajmy się, że nasza wiara jest „mała” – ona wystarczy! Reszty dokona Bóg!

ETYKA POWINNOŚCI I ŻYCZENIA

W zakończeniu przywołajmy fragment przeczytanej przed chwilą Ewangelii. Mówi Chrystus: *uczyniliśmy to, co powinniśmy uczynić!* Wobec szerzącej się dziś etyki zasług i partyjniactwa, niszczących Polskę, przywołajmy tę etykę „powinnościową” i kierujmy się nią w życiu naszych uczelni. W naszym życiu osobistym.

Zatem: *oby to było dobre, pożyteczne i szczęśliwe dla ludu polskiego*, co powtarzamy parafrazując starożytną formułę, rozpoczynającą zwyczajowo nowy rok akademicki, jak czytamy to w Auli Kryształowej Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Quod felix, faustum, fortunatumque sit populi Poloniae.

Amen.

ks. Adam Zelga

Z prac Senatu Akademickiego

● 23 września 2013 r.

odbyło się pierwsze w nowym roku akademickim posiedzenie Senatu Akademickiego.

Senat minutą ciszy uczcił pamięć zmarłych:

- 11 sierpnia 2013 roku **dr. Mirosława Brzostka** – wieloletniego, emerytowanego nauczyciela akademickiego Katedry Edukacji i Kultury Wydziału Nauk Społecznych SGGW, odznaczonego Złotym i Brązowym Krzyżem Zasługi, zasłużonego pedagoga i wychowawcy wielu pokoleń młodzieży akademickiej;
- 13 września 2013 roku **dr inż. Anny Seroczyńskiej** – długoletniego, zasłużonego pracownika Katedry Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu SGGW, zasłużonego pedagoga i wychowawcy młodzieży akademickiej.

Informacje Rektora prof. A. Szymańskiego:

- dr hab. Maria Ł. Parlińska, prof. nadzw. SGGW, została zagranicznym członkiem Łotewskiej Akademii Nauk,
- prof. dr hab. Paweł Sysa, dr h.c., otrzymał tytuł profesora honorowego Narodowego Ukraińskiego Uniwersytetu Nauk o Życiu i Środowisku w Kijowie,
- dr Magdalena Król z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej została finalistką Nagród Naukowych „Polityki” w kategorii

„Nauka o życiu” oraz stypendystką w konkursie „L'Oréal Polska dla Kobiet i Nauki”, nad którym patronat objęła minister nauki prof. B. Kudrycka.

Następnie Senat m.in.:

- zatwierdził ramowy plan pracy Senatu na rok akademicki 2013/2014;
- podjął uchwały w sprawie:
  - 1) wprowadzenia Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w SGGW,
  - 2) wzoru kwestionariusza do badań studenckiej oceny jakości kształcenia,
  - 3) zatwierdzenia wzoru dyplomu ukończenia studiów w SGGW,
  - 4) zmiany składu Senackiej Komisji ds. Współpracy z Zagranicą;
- wyraził zgodę na zawarcie umów o współpracy pomiędzy SGGW a:
  - 1) Eurasian National University w Astanie, Kazachstan,
  - 2) European Collection of Companion Animal Pathogens,
  - 3) Russian State Agrarian University – Moscow Agricultural Academy im. K.A. Timiryazewa;
- wyraził zgodę na umieszczenie tablicy pamiątkowej na terenie gospodarstwa Puczniew;

- zapoznał się z informacją o aktualnym stanie i perspektywach rozwoju Wydziału Nauk o Zwierzętach, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjności i współpracy z gospodarką;
- poparł wnioski dziekanów o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego na czas nieokreślony prof. dr hab. Anny Rekiel; na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony: dr. hab. Jacka C. Sterny, dr. hab. Dariusza M. Wrony, dr. hab. Beaty Madras-Majewskiej, oraz zatrudnienie na stanowisku profesora zwyczajnego na czas określony prof. dr. hab. Piotra Brzozowskiego i zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony dr hab. Iwony D. Kowalskiej.

● 28 października 2013 r.

odbyło się drugie posiedzenie Senatu Akademickiego.

Informacje Rektora prof. A. Szymańskiego:

- w związku przypadającym w 2016 r. jubileuszem 200-lecia SGGW zostały utworzone Komitet Organizacyjny i Komitet Redakcyjny,
- 18 października 2013 r. odbyło się uroczysta gala sportu akademickiego, podsumowująca zeszłoroczne Akademickie Mistrzostwa Polski. Reprezentacja AZS SGGW odebrała nagrodę za 1. miejsce w klasyfikacji uczelni społeczno-przyrodniczych za sezon 2012/2013.

Następnie Senat m.in.:

- wysłuchał informacji o pracy Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów przedstawionej przez zastępcę przewodniczącego Centralnej Komisji prof. dr. hab. T. Boreckiego oraz informacji o pracach Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, przedstawionej przez przedstawiciela uczelni rolniczych w Radzie Głównej prof. dr. hab. S. Podlaskiego;
- zapoznał się z informacją o rekrutacji na studia na rok akademicki 2013/2014;
- podjął uchwałę w sprawie projektu zmian w Statucie SGGW;
- podjął uchwałę w sprawie przyjęcia korekty planu rzeczowo-finansowego na rok 2013;
- dokonał oceny wykonania oraz aktualizacji planu inwestycji celowych, bieżących, modernizacji oraz remontów kapitalnych i bieżących na rok 2013;
- podjął uchwałę w sprawie zgłoszenia kandydatów do konkursu na członków Rady Nadzorczej spółki „Telewizja Polska – Spółka Akcyjna”;
- wyraził zgodę na zawarcie umów o współpracy pomiędzy SGGW a Państwowym Uniwersytetem Rolniczym w Omsku (Rosja) oraz Państwowym Uniwersytetem Rolniczym w Stawropolu (Rosja);
- przyjął informację o działalności Biblioteki Głównej im. W. Grabskiego;
- zapoznał się z informacją o aktualnym stanie i perspektywach rozwoju Wydziału Nauk Ekonomicznych, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjności i współpracy z gospodarką;
- poparł wnioski dziekanów o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony doktorów habilitowanych: Elżbiety Martyniuk, Jakuba S. Kraciuka, Antoniego S. Pluty i Małgorzaty J. Ziarno, oraz zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony dr hab. Beaty A. Kuczyńskiej.

mgr Irena Mioduszevska
Sekretarz Uczelni

Ryszard Zaręba Honorowym Obywatel gminy Stromiec

Na Wydziale Leśnym SGGW, w jego blisko 95-letniej historii, pracowało wielu wybitnych profesorów. Wielu z nich zostało uhonorowanych przez lokalne społeczności regionów, z których pochodzili lub w których prowadzili badania i prace naukowe.

Profesorowie Zakładu Urządzania Lasu są patronami techników leśnych: Władysław Jedliński – w Miliczu, a Jan Miklaszewski, którego imię nosi budynek Wydziału Leśnego SGGW na warszawskim Ursynowie, w Staroście koło Rzepina. W Smardzewicach (miejsowości, w której się urodził) jest ulica imienia prof. Jakuba Tomanka. Wiele obiektów położonych na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego oraz w Górach Świętokrzyskich nosi imię wybitnego botanika – prof. Romana Kobendzy. Do grona najbardziej utytułowanych profesorów Wydziału Leśnego należy także zaliczyć prof. dr. hab. Ryszarda Zarębę.

W dniu 7 czerwca 2013 r. w Publicznym Gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego w Stromcu odbyło się uroczyste posiedzenie Rady Gminy poświęcone wręczeniu aktów nadania tytułu Honorowego Obywatela Gminy Stromiec pięciu wybitnym osobom. Po raz pierwszy w historii, na wniosek Stowarzyszenia Stromieccyzna, honorowymi obywatelami gminy Stromiec zostały osoby, które działały na terenie gminy i przyczyniły się do jej rozwoju.

Wśród uhonorowanych znalazł się Profesor Ryszard Zaręba (1924–1994), leśnik, kierownik Katedry Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej (1985–1993) na Wydziale Leśnym SGGW. W 1944 r. po ukończeniu Liceum Mechanicznego uzyskał dyplom technika mechaniki, w 1945 r. świadectwo dojrzałości w Liceum Ogólnokształcącym w Radomiu, a następnie rozpoczął studia na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie, które ukończył w 1949 r. uzyskując tytuł inżyniera leśnika i magistra nauk agrotechnicznych. Pracę zawodową rozpoczął już podczas studiów. Będąc studentem II roku pracował przy inwentaryzacji przyrodniczo-leśnej Białowieskiego Parku Narodowego (pod kierunkiem prof. Niedziałkowskiego), a w latach 1952–1953 przy inwentaryzacji Świętokrzyskiego Parku Narodowego. W latach 1947–1954 był asystentem w Zakładzie Bioekologii Leśnej IBL. W latach 1950–1956

Portrety Honorowych Obywateli Gminy Stromiec

ksiądz
Antoni Niemotko

Adam
Wróblewski

prof. Ryszard
Zaręba

płk Ryszard
Kukliński

Robert
Grudziń

fol. J. Nowakowska

Przedstawiciele gminy, krewni i przyjaciele Honorowych Obywateli Gminy Stromiec (fol. J. Nowakowska)

pracował równocześnie w Zakładzie Botaniki Leśnej i Dendrologii SGGW kierowanym przez profesora Romana Kobendzę jako asystent, a następnie adiunkt. W 1957 r. przeszedł do Katedry Urządzania Lasu, w której pracował nieprzerwanie do końca życia: jako adiunkt, docent (od 1973 r.) i profesor (od 1982 r.).

Profesor Ryszard Zaręba część swojego życia zawodowego, w tym rozwój naukowy, związał z Ziemią Radomską i z obszarami znajdującymi się na terenie obecnej gminy Stromiec. W 1963 r. uzyskał stopień doktora nauk leśnych na podstawie rozprawy pt. „Historia Puszczy Kozienickiej do połowy XIX wieku”, a w 1971 r. stopień doktora habilitowanego w zakresie przyrodniczych podstaw urządzania lasu na podstawie rozprawy „Badania geobotaniczne i fitosocjologiczne zespołów leśnych Puszczy Kozienickiej i Okręgu Radomsko-Kozienickiego”. W 1982 r. uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1989 r. – profesora zwyczajnego.

Profesor prowadził ożywioną działalność naukowo-badawczą. Głównym nurtem Jego zainteresowań naukowych były zagadnienia florystyczno-fitosocjologiczne. Interesował się także wieloma zagadnieniami z zakresu leśnictwa, ochrony przyrody i nauk pokrewnych oraz ogólnymi problemami społeczno-gospodarczymi. Jego książka *Puszcze, bory i lasy Polski* zyskała duże uznanie wśród przyrodników, a także geografów i językoznawców. Zaproponowane przez Niego nazwy głównych kompleksów leśnych zostały powszechnie przyjęte i obowiązują także w nowych wydaniach map.

Ryszard Zaręba był człowiekiem bardzo życzliwym, odznaczał się rozległą wiedzą i dużym poczuciem humoru. Z Jego rad i opinii korzystało wiele osób, w tym liczni leśnicy praktycy. Dzięki staraniom Profesora przywrócono nazwę „Puszcza Stromiecka” lasom położonym na obszarze gminy pomiędzy rzekami Wisłą, Pilicą i Radomką. Z Jego inicjatywy na omawianym terenie utworzono wiele rezerwatów przyrody chroniących unikalne zbiorowiska, drzewostany i rzadkie rośliny. Kozienicki Park Krajobrazowy oraz jeden z najokazalszych dębów w sercu Puszczy Stromieckiej noszą Jego imię.

Przy dębem im. Prof. Ryszarda Zaręby stoją (od lewej): żona Wanda, syn Zygmunt i wnuczka Anna Czerwińska (fol. D. Kulhawiec)

Na uroczyste posiedzenie Rady Gminy przybyła rodzina Profesora Ryszarda Zaręby: Wanda Zaręba (żona), Zygmunt Zaręba (syn), Anna Czerwińska (wnuczka), obecni byli też Jerzy Skrabek (kolega ze studiów), Justyna Nowakowska i Roman Zielony (wychowawcy i współpracownicy z Zakładu Urządzania Lasu SGGW).

Sesję Rady Gminy otworzył jej przewodniczący, były nadleśniczy Nadleśnictwa Dobieszyn, Jan Chryzostom Czachowski. Następnie zostały przedstawione biogramy uhonorowanych osób opracowane przez członków Stowarzyszenia Stromieckiego, po czym wójt gminy wręczył dyplomy Honorowego Obywatela Gminy Stromiec. Na koniec części oficjalnej goście wspominali uhonorowane osoby. Zwieńczeniem uroczystości był patriotyczny program artystyczny przygotowany przez młodzież z Publicznej Szkoły Podstawowej im. Dionizego Czachowskiego w Stromcu, poświęcony 150. rocznicy wybuchu powstania styczniowego.

Justyna Nowakowska
Wydział Leśny SGGW

19th International Farm Management Association Congress (IFMA19)

W dniach 21–26 lipca 2013 roku w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie odbył się XIX Kongres International Farm Management Association (IFMA19) pod hasłem „Transforming agriculture – between policy, science and the consumer”, zorganizowany przez Fundację Nauka i Edukacja dla Agrobiznesu (FNEA) we współpracy z Wydziałem Nauk Ekonomicznych SGGW. Po raz pierwszy w blisko czterdziestoletniej historii kongres IFMA zawiązał do Polski. Zgromadził ponad 200 uczestników – rolników, przedstawicieli

agrobiznesu, doradztwa rolniczego, a także ludzi nauki z około 60 uczelni i instytucji badawczych. Uczestnicy kongresu przybyli z prawie 40 krajów ze wszystkich kontynentów.

Patronat honorowy nad wydarzeniem objął Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Stanisław Kalemba. Zaproszenie do członkostwa w Komitecie Honorowym kongresu przyjęli również Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik, Rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prof. dr hab. Alojzy Szymański, były Rektor SGGW i były Zastępca Dyrektora Generalnego FAO ds. Rolnictwa prof. dr hab. Henryk Jasiorowski, Prezes Fundacji Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej dr Marek Zagórski oraz Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych SGGW w Warszawie dr hab. Jarosław Gołębiowski.

Program kongresu, zgodnie z utrwaloną już tradycją, obejmował sesje plenarne, referatowe i posterowe z wystąpieniami prelegentów krajowych i zagranicznych oraz 2 dni wizyt w gospodarstwach rolniczych, przedsiębiorstwach agrobiznesu, ośrodkach naukowych i doradczych. Stanowiły one doskonałą okazję do zaprezentowania osiągnięć dynamicznie rozwijającego się polskiego sektora agrobiznesu.

Sześć sesji plenarnych, podczas których wygłoszono 24 referaty, poświęconych było różnym zagadnieniom, ale podporządkowanym myśli przewodniej kongresu – przemianom w rolnictwie i kształtującym je czynnikiem sprawczym.

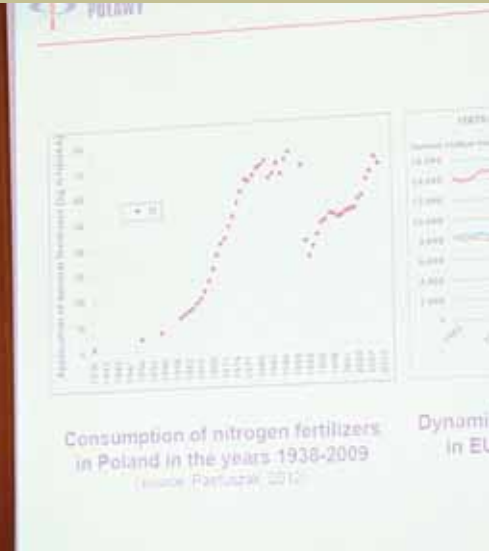

Uroczysta inauguracja kongresu w Auli Kryształowej

Prof. dr hab.
Edward Majewski
(przewodniczący
Komitetu
Organizacyjnego
IFMA19)

Dr Jerzy Plewa
(dyrektor generalny
ds. Rolnictwa
i Rozwoju Obszarów
Wiejskich Komisji
Europejskiej)

Janusz Igras (dyrektor naukowy Instytutu Nawozów Sztucznych w Puławach) – wystąpienie podczas sesji tematycznej

Organizatorom kongresu udało się zaprosić wielu znakomitych prelegentów (na zdj. Scott Rozelle z Uniwersytetu Stanford – z prawej strony)

Pierwsza z nich, zatytułowana „Transformacja w rolnictwie”, przyniosła odpowiedź na pytanie, jak przebiegały procesy przemian rolniczych w różnych zakątkach globu. Jako pierwszy głos zabrał prof. Leszek Balcerowicz (Szkoła Główna Handlowa), który wygłosił referat pt. „The post-socialist transition in a comparative perspective”. Porównał on konkurencyjność gospodarek funkcjonujących w różnych systemach politycznych, wskazując na sukcesy Polski w transformacji

gospodarczej. Kolejnym mówcą był Scott Rozelle z Uniwersytetu Stanford, który w swoim wystąpieniu przedstawił chińską drogę rozwoju rolnictwa, znacząco różną od drogi, jaką przeszło rolnictwo w większości krajów świata. Zwrócił on uwagę na koncepcję polityki rolnej wspomagającej głównie rozwój

Kongres zgromadził uczestników z całego świata

Jedna z sesji plenarnych

Sesja posterowa

Wizyta w przedsiębiorstwie Green Factory

Wizyta w gospodarstwie Grzegorza Mitury

kanałów dystrybucji bez finansowego wsparcia dla rolników. "Corporate farm management in Central Europe" to temat wystąpienia Tomasza Zdziebkowskiego (Spearhead International Ltd.). Przedstawił on krótką charakterystykę procesu transformacji rolnictwa w Europie Środkowej w ostatnim 20-leciu na przykładzie Polski, Czech, Słowacji i Rumunii, odniósł się również do spraw zarządzania i operacyjnych aspektów gospodarowania w odpowiedzi na zmiany zachodzące na rynku. Sesję inauguracyjną zakończył referat wygłoszony przez Roberta Kowalskiego z SGGW zatytułowany "Transformation in Polish agriculture – past, present, future". R. Kowalski przybliżył

Uczestnicy podczas sesji tematycznej "Modern agricultural education"

sluchaczom profil polskiego rolnictwa, a także główne wyzwania, które przed nim stoją w obliczu zmian we Wspólnej Polityce Rolnej UE.

Podczas drugiej sesji plenarnej, której tematem przewodnim była ewolucja polityki rolnej, zostały wygłoszone 3 referaty. Jako pierwszy wystąpił Jerzy Plewa – przedstawiciel Komisji Europejskiej – z referatem "A new agricultural policy for a more sustainable European agriculture", w którym przedstawił kluczowe zasady WPR w nowej perspektywie budżetowej. Kolejny prelegent, Joe Outlaw z Uniwersytetu Texas A&M, mówił na temat przyjętej przez Kongres Stanów Zjednoczonych ustawy rolnej na lata 2008–2012 (Farm Bill) i jej wpływu na producentów. Z racji braku porozumienia w kwestii przyszłego kształtu nowej ustawy obowiązywanie

dotychczasowej przedłużono do końca 2013 roku. Profesor Outlaw wierzy, że nowy Farm Bill zostanie przyjęty jeszcze przed końcem tego roku kalendarzowego, w przeciwnym wypadku powstaną naciski, by całkowicie zaprzestać wsparcia producentów rolnych w Stanach Zjednoczonych. Wiesław Zapędowski z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wygłosił referat na temat funkcjonowania Światowej Organizacji Handlu i zachodzących w niej na przestrzeni lat zmian. Przedstawił najważniejsze propozycje, które mają być poddane dyskusji w trakcie zbliżającej się Konferencji Ministerialnej na Bali, zaznaczając, że jest ona niezwykle istotna z punktu widzenia kwestii ujętych w DDA (Rundzie Rozwojowej Doha).

W trzeciej sesji pod hasłem „Nauka” David Harvey z Uniwersytetu Newcastle postawił słuchaczom kontrowersyjne

Uczestnicy podczas sesji tematycznej "Modern agricultural education"

Wycieczka pokongresowa – wizyta w firmie JMP Flowers

Kongres był dla uczestników również okazją do zabawy i zacieśniania kontaktów – wizyta w gospodarstwie Krzysztofa Kowalskiego

pytanie – „Jaki jest sens ekonomiki rolnictwa?” („What’s the point of agricultural economics?”). W odpowiedzi podkreślił, że ekonomia jako nauka jest niezwykle istotna, aczkolwiek ekonomiści rolnictwa powinni w swojej pracy zrezygnować z badań ściśle nad rolnictwem i poświęcić się ekonomii w szerokim ujęciu, uwzględniając zmiany zachodzące w społeczeństwie, kulturze, normach i wartościach oraz wpływ tych zmian na procesy gospodarcze.

Yelto Zimmer (Thünen Institute of Farm Economics) poruszył zagadnienie agri benchmarku – jako narzędzia wspierającego procesy decyzyjne w gospodarstwach rolnych. Koncepcja polegająca na pozyskaniu autentycznych informacji z gospodarstw rolnych umożliwia ujawnienie złożoności decyzji rolnika podejmowanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej oraz wyciągnięcie konstruktywnych wniosków na temat przyszłych trendów i zmian w produkcji rolnej. Dzięki agri benchmarkowi możliwe jest porównanie kosztów uprawy i uzyskiwanego wyniku finansowego w produkcji określonej rośliny, która jest uprawiana w różnych częściach globu. Edward Gacek z COBORU przedstawił najnowsze osiągnięcia w hodowli roślin, podkreślając przy tym znaczenie ochrony własności intelektualnej w nasiennictwie. Ostatnie wystąpienie w tej części dotyczyło biologizacji rolnictwa jako szansy na rozwój zrównoważonego rolnictwa. Prezentację wygłosił Roman Izdebski ze Stowarzyszenia Ekosystem Dziedzictwo Natury. W swoim wystąpieniu zaznaczył, że istnieje konieczność oddziaływania na przyczyny, a nie tylko skutki niekorzystnych zmian w rolnictwie.

Kolejna sesja plenarna pod hasłem „Implikacje rynkowe” (ang. “Market Implications”) składała się z 3 wystąpień. Gerhard Schiefer (University of Bonn) mówił na temat przejrzystości w łańcuchu podaży na rzecz trwałości

(sustainability), jakości i zaufania. Stwierdził, że klienci oczekują zapewnień ze strony producentów, że żywność, którą konsumują jest bezpieczna dla zdrowia, zróżnicowana oraz wysokiej jakości. Marek Dereziński z Krajowej Spółki Cukrowej wygłosił referat dotyczący historii rynku cukru w Polsce. Poruszył również zagadnienie kwotowania produkcji cukru w Unii Europejskiej z uwzględnieniem wyzwań, jakie stoją w przyszłości przed Unią w odniesieniu do tego rynku. Wojciech Florkowski z Uniwersytetu Georgia zaprezentował referat dotyczący aflatoksyn i zapewnienia jakości w łańcuchu wartości na przykładzie produkcji orzeszków ziemnych w Ghanie. Zapewnienie dużej podaży orzeszków ziemnych, bezpiecznych pod kątem jakości, daje potencjał do gruntownej zmiany produkcji, eksportu oraz całego rynku żywności w Ghanie, a także poprawy zdrowotności społeczeństwa, co niewątpliwie może przyczynić się do wzrostu dobrobytu w perspektywie długoterminowej.

Rozwojowi technologicznemu poświęcona była piąta sesja plenarna. Peter Pickel z firmy John Deere mówił o koncepcji SESAM dotyczącej trwałości podaży energii dla mechanizacji w rolnictwie. Wizja SESAM zawiera zintegrowane, całościowe oraz trwałe rozwiązanie dostaw energii dla gospodarstw. Koncepcja zakłada dostarczenie nowej generacji technologii układu napędowego opartego na czystych olejach roślinnych jako zamiennika diesla i napędów elektrycznych. Deborah Keith z Syngenta podkreśliła, że szkodniki, chwasty i choroby są nadal główną przyczyną utraty wydajności, pogorszenia jakości upraw i zmniejszenia dochodów rolników, dlatego innowacje w ochronie roślin są konieczne dla zapewnienia stabilności sektora rolniczego. Sprostanie globalnym wyzwaniom bezpieczeństwa żywnościowego wiąże się ze stosowaniem chemicznych środków ochrony roślin, co jednak nie wyklucza trwałego, zrównoważonego rozwoju. Bertrand de Launay z grupy Invivo, specjalizującej się w propagowaniu badań nad innowacyjnymi rozwiązaniami dla rolnictwa, zapewniał, że rolnicy dzięki odpowiednim szkoleniom mogą stać się lepszymi menedżerami w swoich gospodarstwach. Trzeba im dać jasny przekaz, że powinni być dumni z tego, że są rolnikami i zachęcić ich do rozwoju. Podkreślił również znaczenie narzędzi wspomagających procesy decyzyjne w gospodarstwach jako kluczowych elementów pozwalających przewidzieć zmiany zachodzące w gospodarstwach.

Ostatnia sesja plenarna dotyczyła rolnictwa na świecie, a prelegentami byli rolnicy z różnych krajów. W tej sesji referaty wygłosili: Wiesław Gryn (Polska), David Hughes

(Argentyna), Andy MacFarlane (Nowa Zelandia) oraz Alistair Paterson (Republika Południowej Afryki).

Podczas kongresu odbyły się wspomniane już wcześniej sesje referatowe, w trakcie których równolegle odbywało się 6 bloków tematycznych: „Polityka”, „Małe i zielone”, „Transfer innowacji”, „Ryzyko i trwałość”, „Zagadnienia rynkowe” oraz „Nauka i rozwój”. Artykuły prezentowane podczas tych sesji, jak również nadesłane do publikacji zostały wydane w monografii pokongresowej pt. „Transforming agriculture – between policy, science and the consumer, Proceedings – Vol. 1 & 2”.

W trakcie kongresu odbyły się ponadto 3 sesje tematyczne: „Entrepreneurship and farm strategies development in CEE countries”, w której omówiono efekty program szkoleniowego w ramach projektu Leonardo da Vinci Transfer Innowacji, obejmującego tematykę Interaktywnego Zarządzania Strategicznego; „Challenges to the fertilizer sector stemming from changes in European agriculture and across the world” – poruszająca m.in. temat nawożenia jako czynnika kształtującego jakość surowców roślinnych w zrównoważonym rolnictwie, a także wpływającego na efektywność oraz aspekty środowiskowe; „Modern agricultural education” – podejmująca próbę odpowiedzi na pytanie, jak najlepiej przygotować rolników do zarządzania gospodarstwem w przyszłości.

Uczestnicy kongresu mieli również możliwość partycypować w dwóch z 13 całonocnych wycieczek terenowych podzielonych na 7 sekcji tematycznych. Podczas pierwszej z nich – „3 Factories” – zwiedzono trzy przedsiębiorstwa: Vegapol – grupę producentów pomidorów, JMP Flowers – lidera w produkcji róż, anturium i orchidei oraz ZA „Puławy” S.A. – największego producenta nawozów azotowych w Polsce. W trakcie drugiej wycieczki – „Vegetable Chain” – uczestnicy odwiedzili gospodarstwo warzywnicze Białuty Sp. z o.o., Zakład Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego DAWTONA oraz Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. Bronisze. W trakcie wycieczki „Crop Science” wizytowano Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (IHAR-PIB) z siedzibą w Radzikowie, Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach oraz gospodarstwo Jana Marczakiewicza w Chylicach. Na trasie wycieczki „Dairying” znalazły się takie punkty jak DANONE, duże rodzinne gospodarstwo mleczne Wojciecha Żukowskiego i Radosława Kownackiego, będącego jednocześnie prezesem grupy producenckiej „Mućka”. Kolejna wycieczka, której tematem przewodnim był „Fruit Chain”, wizytowała przedsiębiorstwo ACTIV zajmujące się przetwórstwem owoców, głównie jabłek, gospodarstwo sadownicze z czarną porzeczką oraz Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. Bronisze. Wybierając opcję „Horses” uczestnicy mieli możliwość odwiedzić Stajnię Dydaktyczną SGGW na

Wolicy, Ośrodek Ujeżdżeniowy K.S. Centurion oraz stadniny Opypy i AKF Estate. Największą popularnością cieszyła się wycieczka pod hasłem „Diversity of Farm Businesses”. Niewątpliwymi atrakcjami były wizyty w gospodarstwie Krzysztofa Kowalskiego, zajmującego się tłoczeniem oleju, uprawą Inu oraz hodowlą trzody chlewnej rasy złotnicka biała, rodzinnym gospodarstwie Niny Mikołajczyk z uprawą ziół, głównie mięty, a także w przedsiębiorstwie „Green Factory” zajmującym się produkcją oraz całoroczną sprzedażą świeżych warzyw.

Tradycją kongresów IFMA są kilkudniowe wycieczki przed- i pokongresowe. Zwiedzanie połączone z wizytami w interesujących obiektach z sektora agrobiznesu pozwala lepiej zrozumieć uwarunkowania, w jakich rozwija się rolnictwo w kraju, w którym kongres się odbywa.

W trakcie wycieczki przedkongresowej uczestnicy podróżowali po północnej części Polski. Na program składały się zarówno atrakcje turystyczne, takie jak np. zwiedzanie Gdańska, Torunia czy spacer po Biebrzańskim Parku Narodowym, jak również związane z agrobiznesem, np. wizyty w gospodarstwach mlecznych, OSM Piątница, fermie drobiu AGRONEX, browarze CIECHAN, stadninie koni Nowe Jankowice czy Stacji Badawczej PAN w Popielnie.

Wycieczka pokongresowa objęła swoim zasięgiem południową Polskę. Wśród atrakcji turystycznych znalazło się między innymi zwiedzanie Zamościa, Wieliczki, Krakowa czy niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz. Uczestnicy mieli również możliwość odwiedzić gospodarstwo rolne ROJA, gospodarstwo ekologiczne Romana Kluski specjalizujące się w produkcji serów długodojrzewających z mleka owczego, stadninę koni w Michałowie, firmę pszczelarską Sądecki Bartnik, Centrum Apiterapii w Kamiannej oraz siedzibę jednego ze sponsorów kongresu – przedsiębiorstwa FAKRO.

Kongres IFMA stanowił znakomitą okazję do promocji Polski oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Świecie. Na podstawie otrzymanych do tej pory pozytywnych opinii można stwierdzić, że XIX Kongres IFMA na długo pozostanie w pamięci jego uczestników jako impreza o wysokim poziomie naukowej dyskusji, ale również ze względu na wrażenia z odbywanych wizyt, prezentacji naszej Uczelni, dorobku polskiego agrobiznesu i atrakcji kulturalnych.

mgr Stefania Czekał, mgr Sylwia Małazewska

Organizatorzy kongresu pragną serdecznie podziękować sponsorom, którzy wsparli wydarzenie, w szczególności sponsorowi strategicznemu Zakładom Azotowym „Puławy”, a także Europejskiemu Funduszowi Rozwoju Wsi Polskiej, Top Farms, przedsiębiorstwom DAWTONA, FAKRO, Bronisze, John Deere, Syngenta, In vivo AgroSolutions, In vivo Developing for agriculture, Activ, Agrolen oraz Royal Apple.

Uroczysta kolacja kongresowa w hotelu Radisson Blu Sobieski

Nowe odmiany warzyw dla praktyki ogrodniczej

Dynie – kompozycja florystyczna

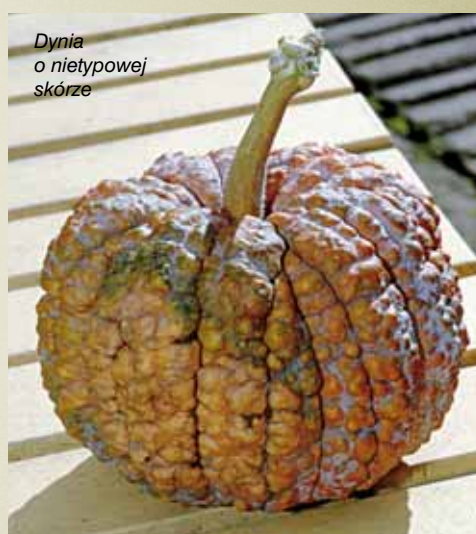
Latem na Polu Doświadczalnym „WOLICA” (13 sierpnia 2013 r.) odbył się XVIII Dzień Melona, czyli dzień otwartych drzwi organizowany przez Katedrę Genetyki, Hodowli i Biotechnologii Roślin (KGHiBR) SGGW i oddział warszawski Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych, sekcję Hodowli Roślin i Nasiennictwa. W przygotowaniu uroczystości bardzo pomogli studenci Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu (WOBiAK) pracujący w ramach praktyk.

Kosz owoców
różnych odmian
melona

Owoce
nowej odmiany
pomidora

Dynia
o nietypowej
skórze

Jubilatka mgr T. Galecka

Uczestnicy (ok. 100 osób) wysłuchali informacji o pracach badawczych prowadzonych w KGHIBR (dr hab. G. Bartoszewski) i na polu doświadczalnym (prof. dr hab. K. Niemirowicz-Szczytt) oraz o nowych odmianach roślin warzywnych. Dr A. Korzeniewska omówiła walory dwóch nowych odmian pomidora (Andrus i Figiel), papryki (Rewia) i dyni olbrzymiej (Karowita Bis).

Po degustacji odbyło się zwiedzanie pola doświadczalnego. W koszach zaprezentowano różne odmiany melonów wyhodowane w KGHIBR i zachowywane przez firmy hodowlano-nasienne. Także owoce nowych odmian pomidorów pięknie wyglądały po zebraniu z poletek demonstracyjnych. W tym roku prezentowano również owoce nowych odmian cukinii. Jest to nowa seria odmian o zmienionym pokroju roślin. Pojedynczy, wzniesiony pęd pozwala na łatwiejszy zbiór owoców.

W czasie spotkania dwie zasłużone dla hodowli nowych odmian w SGGW jubilatki, dr A. Korzeniewska i mgr inż. T. Galecka, zostały uhonorowane kwiatami i pamiątkowymi książkami.

Jubilatka dr A. Korzeniewska

Goście słuchają referatu prezesa P. Wachowiaka

Prezentacja owoców nowych odmian cukinii

Prorektor prof. dr hab. M.S. Szyndel,
kanclerz dr inż. W.W. Skarżyński

Dr A. Korzeniewska,
dr hab. G. Bartoszewski

Prof. dr hab. A. Lenart

W spotkaniu uczestniczyli prorektor ds. współpracy międzynarodowej prof. dr hab. M.S. Szyn del i doktor honoris causa SGGW prof. dr hab. Jan Boczek, przedstawiciele firm hodowlano-nasiennych (PlantiCo Zielonki, Spójnia Nochowo, Polan Kraków), a także emerytowani pracownicy firmy PNOS i COBORU (dr J. Borys). Instytut Biochemii i Biotechnologii PAN był reprezentowany przez prof. dr hab. J. Hennigą i dr M. Lichocką (absolwentkę SGGW). Po raz pierwszy w naszym dniu otwartym uczestniczyli prezes firmy Spójnia P. Wachowiak. Byli koledzy i koleżanki z innych uczelni (m. in. prof. dr hab. P. Nowaczyk i dr hab. L. Nowaczyk), a także z WOBiAK, jak i z innych wydziałów i jednostek. Udział wzięli także prof. dr hab. T. Borecki, który mimo licznych obowiązków znalazł czas, by odwiedzić nas w tym dniu. Degustacja wielu potraw i deserów z melona pozwoliła zorientować się, jakie nowe trendy obowiązują w tym zakresie.

***

Wczesną jesienią na Polu Doświadczalnym „WOLICA” (27 września 2013 r.) odbyło się seminarium naukowo-wdrożeniowe „DYNIOWATE – dla zdrowia”.

Pierwsza część dotyczyła pożegnania przedwcześnie zmarłej (13 września 2013 r.) dr Anny Seroczyńskiej, adiunkta w KGHIBR, która w ostatnich latach zajmowała się mapowaniem genów dyni olbrzymiej. Przedstawiono sylwetkę i dorobek naukowy zmarłej Koleżanki.

W ramach seminarium dr J. Niewczas z Wydziału Nauk o Żywności (WNoŻ) wygłosiła referat pt. „Charakterystyka wybranych cech jakościowych owoców nowych odmian dyni olbrzymiej (*Cucurbita maxima*

Dr A. Seroczyńska

Goście słuchają referatu dr. J. Borysa

Duch.)”. W dyskusji zabrał głos długoletni dziekan WNoŻ prof. dr hab. A. Lenart, obecnie pełnomocnik rektora ds. współpracy z gospodarką. Obecna była prof. dr hab. M. Mitek.

Dynia przyciąga swoimi walorami. Wypowiedzi o niej słuchali entomologowie (prof. dr hab. J. Boczek i dr H. Legutowska), warzywnicy (prof. dr hab. H. Skąpski, prof. dr hab. J. Kobryń, prof. J. Gajc-Wolska, prof. dr hab. M. Gajewski i dr K. Kowalczyk), sadownicy (prof. dr hab. K. Tomala i prof. D. Wrona) i herbolog prof. dr hab. S.W. Gawroński. Przybyły osoby rzadko odwiedzające Pole Doświadczalne „WOLICA”, takie jak dyrektor J. Polański, inż. S. Karpiński (PlantiCo), prof. A. Graczyk (WAT) czy przedstawiciele MRiRW (D. Nowosielska i D. Rusinowska). Był też rzecznik prasowy SGGW dr K. Szwejk. Dyskusja była ciekawa i wciągnęła wszystkich uczestników. W spotkaniu uczestniczyło około 110 osób. Władze SGGW reprezentowali prorektor ds. współpracy z zagranicą prof. dr hab. M.S. Szyn del i kanclerz dr W.W. Skarzyński. Odwiedzili nas również przedstawiciele firm współpracujących (PlantiCo Zielonki, Spójnia Nochowo, POLAN Kraków), a także firmy Szarłat, która tłoczy olej z nasion dyni bezłupinowej.

Zaprezentowano nowe odmiany warzyw oraz, jak co roku, różnorodność owoców wielu gatunków dyń. Stosownie do zainteresowania uczestników zestaw potraw do degustacji uległ zmianie.

W tym roku było bogactwo sałatek, ale również pojawiły się arabska zupa dyniowa, kopytka dyniowe z gulaszem, dynia makaronowa z pieczarkami, ciasta z dodatkiem dyni (piernik i szarlotka).

Wydarzenia związane z seminarium dyniowym zostały sfilmowane (Biuro Prasowe SGGW) i pokazane na stronie internetowej Uczelni w postaci krótkiego filmu, zawierającego również przepisy potraw, które najbardziej smakowały uczestnikom.

prof. dr hab. Katarzyna Niemirowicz-Szczytt

Adulescentia est tempus discendi, sed nulla aetas sera est ad discendum
Młodość jest czasem nauki, ale żaden wiek nie jest zbyt późny do jej podjęcia

DIAGMOL 2013

XIV Conference on
„Molecular Biology
in Diagnostics of Infectious Diseases and Biotechnology”
In Memory of Professor Hilary Koprowski, M.D.

Warsaw University of Life Sciences - SGGW

19 October 2013

W sobotę 19 października 2013 r. w Auli Kryształowej SGGW w Warszawie odbyła się 14. konferencja naukowa „Biologia molekularna w diagnostyce chorób zakaźnych i biotechnologii” DIAGMOL 2013 poświęcona wspomnieniom o zmarłym 19 kwietnia 2013 r. Profesorze Hilarym Koprowskim: członku zagranicznym PAN, doktorze honoris causa SGGW oraz innych uczelni krajowych i zagranicznych, obywatelu

honorowym m.st. Warszawy i gminy Celestynów k. Otwocka, światowej sławy immunologu, mikrobiologu/wirusologu, biotechnologu i wakcynologu, humaniście, pianiście i kompozytorze, pisarzu – człowieku renesansu, który całe swoje bogate życie hołdował przytoczonej wyżej sentencji łacińskiej.

Red. Krzysztof Michalski

Prof. Teresa Zaniewska

Dr Bogusława Filipowicz

Otwarcie konferencji

W imieniu patrona honorowego konferencji JM Rektora SGGW prof. Alojzego Szymańskiego konferencję otworzył prorektor ds. współpracy międzynarodowej prof. Marek S. Szyndel. W konferencji uczestniczyło około 150 osób, w tym dr Joanna Makólska-Kowalska – kuzynka prof. Hilarego Koprowskiego, jak również znakomici popularyzatorzy nauki prof. Magdalena Fikus i b. pierwszy prezes Zarządu Polskiego Radia S.A. red. Krzysztof Michalski. Ponadto, przewodniczący Rady Kuratorów Wydziału II Nauk Biologicznych i Rolniczych PAN prof. Stefan Malepszy (SGGW; członek koresp. PAN), przewodniczący Komitetu Nauk Weterynaryjnych Wydziału II PAN prof. Włodzimierz Kluciński (b. rektor i dr h.c. SGGW), przewodniczący Komitetu Mikrobiologii Wydziału II PAN prof. Grzegorz Węgrzyn (prorektor ds. nauki Uniwersytetu Gdańskiego; członek koresp. PAN), prof. Antoni Różalski (prorektor ds. nauki Uniwersytetu Łódzkiego), dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej SGGW i prezes Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych prof. Marian Binek, wybitna humanistka prof. Teresa Zaniewska (SGGW) i dr Bogusława Filipowicz

Uczestnicy konferencji w Auli Kryształowej

Laureaci nagrody im. Prof. K. Bassalika KM PAN: prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska i prof. Jarosław Dziadek

Znak Stowarzyszenia „Koprówka” (autor: mgr inż. arch. Jerzy „Kuba” Nowakowski)

(Uniwersytet Warszawski; sekretarz Celestynowskiego Towarzystwa Kulturalnego i sekretarz Stowarzyszenia „Koprówka” w Celestynowie).

Uczestnikami konferencji byli również laureaci nagrody im. Prof. Kazimierza Bassalika (1879–1960) i wyróżnień Komitetu Mikrobiologii PAN: prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska (nagroda; Uniwersytet Wrocławski oraz Instytut Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Prof. Ludwika Hirszfelda PAN) oraz prof. Dariusz Bartosik (UW) i prof. Igor Konieczny (Uniwersytet Gdański) – wyróżnienia. W konferencji

udział wzięli również członkowie Komitetu Mikrobiologii PAN, współprzewodniczący sesji i wykładowcy z różnych polskich ośrodków akademickich, PAN i instytucji resortowych.

Specjalnymi gośćmi konferencji byli szczególnie serdecznie powitani jej uczestnicy z Celestynowa, w tym pani Magdalena Mąka (zastępca wójta gminy Celestynów mgr. Stefana Traczyka, absolwenta Wydziału Leśnego SGGW), pani Izabella Filipowicz-Żaroń (członek rady gminy Celestynów), pani Agata Masna-Jastrzębska (prezes Celestynowskiego Towarzystwa Kulturalnego) oraz liczna grupa wielce sympatycznych uczniów ze szkół celestynowskich, w tym im. Batalionu „Zośka” (dyrektor: pani Janina Skrzypiec-Nowak).

Pozdrowienia dla uczestników konferencji przekazał dr Christopher Koprowski oraz prezes Polskiego Towarzystwa Mikrobiologów prof. Eugenia Gospodarek i prezes Polskiego Towarzystwa Immunologii Doświadczalnej i Klinicznej prof. Janusz Marcinkiewicz.

Podczas konferencji odbyło się 5 sesji poświęconych kolejno:

- 1) wspomnieniu fascynującej drogi życiowej prof. Hilarego Koprowskiego,
- 2) wręczeniu nagrody im. Prof. Kazimierza Bassalika i wyróżnień KM PAN,
- 3) bakteriofagom jako czynnikom terapeutycznym,
- 4) roli mitochondriów w zdrowiu i chorobie,
- 5) osiągnięciom młodej kadry mikrobiologów i immunologów (sesja plakatowa).

Przewodniczącymi sesji i/lub wykładowcami byli prof. Magdalena Fikus, prof. Stefan Malepszy, prof. Marian Binek, red. Krzysztof Michalski, prof. Teresa Zaniewska, dr Bogusława Filipowicz, prof. Grzegorz Węgrzyn, prof. Anna Skorupska, prof. Jolanta Zakrzewska-Czerwińska, prof. Dariusz Bartosik, prof. Igor Konieczny, dr Piotr Grochowski, prof. Antoni Różalski, prof. Andrzej Gamian, prof. Jarosław Dziadek, prof. Ewa Augustynowicz-Kopec, prof. Magdalena Łobocka, prof. Zofia Zwolska, dr Ryszard Międzybrodzki, prof. Ewa Bartnik, prof. Adam Jaworski, prof. Joanna Szczepanowska, prof. Krzysztof Zablocki, prof. Wiesława Rudnicka, prof. Hanna Dahm i prof. Wanda Matek.

Prof. Hilary Koprowski został pochowany w grobowcu na „West Laurel Hill Cemetery”, 215 Belmont Avenue, Bala-Cynwyd, PA 19004-1300, USA wraz ze zmarłą rok wcześniej żoną prof. Ireną Koprowską (1917–2012). Lokalizacja w obrębie cmentarza: South lawn # 782.

prof. dr hab. **Marek Niemiałtowski**
Wydział Medycyny Weterynaryjnej SGGW
promotor doktoratu h.c. prof. H. Koprowskiego
wiceprzewodniczący Stowarzyszenia „Koprówka”

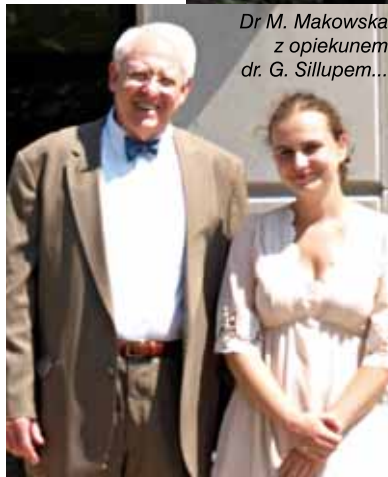

Grobowiec rodziny Koprowskich

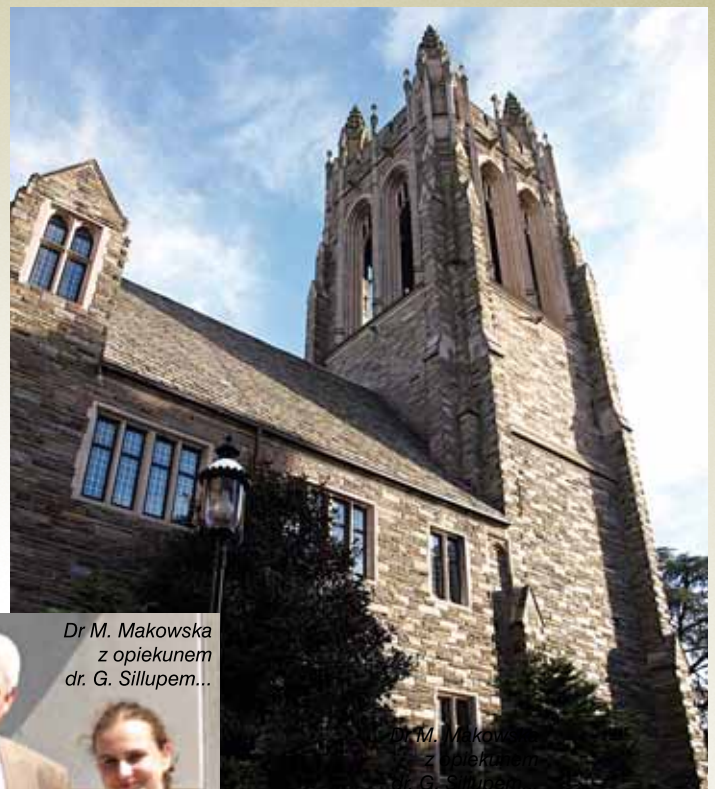
Wrażenia laureatki konkursu Mobilność Plus z pobytu w USA

Pani Marta Makowska, adiunkt na Wydziale Nauk Społecznych SGGW, została laureatką II edycji programu Mobilność Plus finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Program ten pomaga jego uczestnikom w dalszym rozwoju kariery naukowej przez zdobycie doświadczenia i wiedzy dzięki udziałowi w badaniach naukowych lub pracach rozwojowych realizowanych przy wykorzystaniu aparatury i metod niedostępnych w kraju. Umożliwienie wyjazdu z rodziną ma na celu wyeliminowanie ewentualnych dodatkowych barier, które mogłyby ograniczać mobilność uczestnika programu.

Redakcja

Dr M. Makowska z opiekunem dr. G. Sillupem...

...i z synkiem

Dzięki środkom finansowym przyznanym mi przez MNiSW mogłam wyjechać do Stanów Zjednoczonych na sześć miesięcy – od czerwca do grudnia 2013 roku. Wybrałam Saint Joseph's University znajdujący się w Filadelfii w stanie Pensylwania. Od czasu pisania mojego doktoratu miałam kontakty z tą jednostką naukową i wymieniałam korespondencję z dr. Georgem Sillupem, który jest tutaj moim opiekunem naukowym. Jest on także kierownikiem departamentu zajmującego się marketingiem farmaceutycznym i zdrowotnym.

Współpraca z tutejszymi, światowej rangi naukowcami jest dla mnie bezcenna. Bardzo dużo się od nich uczę – mają olbrzymią wiedzę dotyczącą mojego obszaru zainteresowań, którą chętnie się ze mną dzielą. Poszerzyli moje horyzonty i wskazali na bardzo istotne różnice w marketingu leków pomiędzy Europą a Stanami Zjednoczonymi. W efekcie napisałam już dwa artykuły, które wysłałam do czasopism naukowych, i mam pomysły na kilka następnych. Uczestniczę także w spotkaniach z pracownikami przemysłu farmaceutycznego – współpraca między biznesem a uczelnią jest tutaj bowiem bardzo dobrze rozwinięta.

Otrzymałam duże wsparcie przy realizacji zaplanowanych przeze mnie badań związanych z porównaniem opinii studentów medycyny na temat marketingu farmaceutycznego w Polsce i w USA: od rad ekspertów dotyczących realizacji badania, po zaświadczenie od komisji etycznej Saint Joseph's University, która oceniła mój projekt i wydała odpowiednie

dokumenty, umożliwiające mi przeprowadzenie badań na tutejszych uniwersytetach medycznych. Bez takiej akredytacji amerykańskiego uniwersytetu byłoby to bardzo trudne, o ile nie niemożliwe.

Niezwykle ważne było dla mnie także to, że ministerstwo przyznało mi fundusze na wyjazd z rodziną – mam dwuletniego syna, którym w USA opiekuje się mój mąż. Gdyby nie takie wsparcie, prawdopodobnie nie udałoby mi się tutaj przyjechać.

Filadelfia jest pięknym miastem o wielkim znaczeniu historycznym dla Amerykanów. Jest tu wiele pamiątek związanych z niepodległością Stanów Zjednoczonych. Była to także pierwsza stolica USA aż do utworzenia Waszyngtonu. W wolnych chwilach zwiedzamy miasto i podziwiamy jego atrakcyjne muzea. Wiele z nich ma specjalne sekcje dla dzieci, z czego mój syn jest niezwykle zadowolony. Byliśmy także z wizytą w pobliskim Nowym Jorku i odwiedziliśmy park narodowy z wodospadem Niagara. Niedługo będziemy chcieli zwiedzić także Waszyngton. Jest to dla całej mojej rodziny niezwykle ważna podróż, choć czasami pełna trudności, ale z całą pewnością jest dla nas wszystkich rozwijająca i kształcąca.

dr Marta Makowska
Wydział Nauk Społecznych SGGW

W 1998 roku uruchomiono w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie kształcenie na międzywydziałowym kierunku gospodarka przestrzenna, a w 2003 roku zostało zarejestrowane Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej (SKNGP). Jako jeden z pomysłodawców utworzenia tego koła, a także jako jego wieloletni opiekun bardzo się cieszę, iż organizacji podwójnego jubileuszu – 15-lecia tego kierunku i 10-lecia koła – podjęli się studenci zrzeszeni w SKNGP. Jubileusze te, przez niektórych nazywane odpowiednio kryształowym i cynowym, były dobrym momentem, aby podsumować dotychczasową działalność oraz zastanowić się nad perspektywami i problemami kształcenia na tym interdyscyplinarnym kierunku studiów.

Dokąd zmierzasz gospodarko przestrzenna?

Gospodarka przestrzenna to między innymi kształtowanie przestrzennej organizacji rozwoju społeczno-gospodarczo-środowiskowego poprzez racjonalne planowanie w zarządzaniu gminami, miastami, powiatami i województwami. Ten pogląd przyświecał „ojcom” tego kierunku w SGGW w Warszawie, a mianowicie: prof. dr. hab. Tomaszowi Borekowi – byłemu Rektorowi SGGW, prof. dr. hab. Heronimowi Olenderkowi – byłemu Dziekanowi Wydziału Leśnego oraz dr. inż. Dariuszowi Korpetcie – pierwszemu kierownikowi samodzielnej jednostki prowadzącej ten kierunek studiów, funkcjonującej (przez dziesięć lat) na naszej Uczelni pod nazwą „Międzywydziałowe Studium Gospodarki Przestrzennej”.

Przez 15 lat Uczelnia przygotowywała specjalistów rozumiejących uwarunkowania i problemy gospodarowania ponad 80% terytorium Polski, obszarami nieurbanizowanymi bądź ekstensywnie urbanizowanymi. Nasi absolwenci, posiadający interdyscyplinarną wiedzę o charakterze przyrodniczym, technicznym, społecznym, prawnym i ekonomicznym, znajdują zatrudnienie w urzędach administracji samorządowej i rządowej (w tym w biurach agencji rządowych). Są także zatrudniani w pracowniach urbanistycznych, w biurach katastru i obrotu nieruchomości, jak również w firmach konsultingowych czy projektowych pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego.

Tak szerokie spektrum wiedzy, umiejętności i niezbędnych kwalifikacji absolwentów skłania do zastanowienia się nad zakresem treści, form kształcenia i przyszłością tego kierunku. Są to istotne kwestie zwłaszcza obecnie, w tak dynamicznie zmieniających się uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych, środowiskowych i prawnych.

Interdyscyplinarność tego kierunku przejawia się także w działalności Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej, którym od samego jego początku mam zaszczyt się opiekować. W ciągu 10 lat koło zorganizowało wiele opiniotwórczych, interesujących, ale przede wszystkim kształcących przedsięwzięć w postaci licznych warsztatów, sympozjów, konferencji, dyskusji i obozów naukowych, którego głównym celem było umożliwienie wszechstronnego rozwoju jego członków, zgodnie z ich indywidualnymi preferencjami i zainteresowaniami.

Głównym celem jubileuszowej konferencji, która odbyła się w dniach 11–13 kwietnia br., było skonfrontowanie teoretycznych podstaw dostarczanych przez środowisko uczelniane z zapotrzebowaniem na poszczególne umiejętności absolwenta gospodarki przestrzennej na rynku pracy. Układ wystąpień był tak zaplanowany, aby uczestnicy mieli możliwość natychmiastowego porównania współczesnego systemu kształcenia na poszczególnych uczelniach z praktycznym

wykorzystaniem zdobytej wiedzy. Dodatkowo konferencja miała na celu zaprezentowanie dorobku studentów zrzeszonych w kołach naukowych zajmujących się problematyką gospodarki przestrzennej, jak również uwidocznienie specyfiki kształcenia specjalistów z tego zakresu na poszczególnych uczelniach.

Konferencja trwała 3 dni. Pierwszego dnia, któremu przyświecało hasło „Miejsce gospodarki przestrzennej w Polsce – interdyscyplinarnego kierunku kształcenia” swoje wystąpienia prezentowali przedstawiciele instytucji publicznych, firm komercyjnych, jak również kadry dydaktycznej z zaproszonych uczelni w celu skonfrontowania teorii z praktyką. Referaty dotyczyły:

- uwarunkowań, kierunków i barier rozwoju kierunku gospodarka przestrzenna,
- historii, problemów oraz perspektyw tego kierunku,
- wskazań, jak powinien wyglądać system kształcenia w zakresie gospodarki przestrzennej, aby był jak najbardziej efektywny i pozwalał na odnalezienie i dostosowanie się absolwenta tego kierunku do potrzeb stawianych przez potencjalnych, przyszłych pracodawców.

Drugi dzień obrad przebiegał pod hasłem „Gospodarka przestrzenna okiem studenta”. Studenci reprezentujący ośrodki akademickie z Gdańska, Szczecina, Poznania, Wrocławia, Krakowa, Lublina, Białegostoku, Olsztyna, Łodzi i Kielc przedstawili swoje dokonania w dwóch blokach tematycznych:

- działalność studenta gospodarki przestrzennej, czyli czym możecie się pochwalić,
- działalność kół, agend i sekcji studenckich działających na kierunku gospodarka.

Po części konferencyjnej odbyły się bardzo ciekawe warsztaty studenckie:

- „**Geocaching**” – uczestnicy tych warsztatów, rozwiązując kolejno zagadki opracowane przez organizatorów za po-

mocą odbiorników GPS, odnajdywali ukryte w terenie skrzynki oraz miejsca w budynkach na kampusie SGGW, które później umieszczali na specjalnie do tego celu utworzonej stronie internetowej. W ten sposób studenci poznali zarówno sam kampus, jak i jego historię, a przede wszystkim poszerzyli swoją wiedzę z zakresu Systemów Informacji Przestrzennej;

- „**Kompensacja przyrodnicza w zrównoważonym rozwoju**” – uczestnicy tych warsztatów pod okiem prof. dr. hab. Jana Szyszko, a także pozostałych pracowników

Samodzielnej Pracowni Oceny i Wyceny Zasobów Przyrodniczych Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu SGGW w Warszawie mieli okazję zdobyć podstawową wiedzę dotyczącą kompensacji przyrodniczej i jej znaczenia w zrównoważonym rozwoju. Wzięli udział w debacie poruszającej przedmiotową problematykę, a także sprawdzili swoją wiedzę z zakresu przyrodniczych podstaw gospodarowania uczestnicząc w tematycznym quizie.

Trzeciemu dniu konferencji przyświecało hasło „Gospodarka przestrzenna okiem absolwenta”. Celem wystąpień było przedstawienie przez absolwentów dalszych możliwości rozwoju po ukończeniu kierunku gospodarka przestrzenna w SGGW w Warszawie. Przybyli absolwenci prezentowali swoje referaty w dwóch blokach tematycznych:

- moja ścieżka zawodowa,
- gospodarka przestrzenna – okiem absolwenta.

Konferencja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. W oczach uczestników – zarówno prelegentów, jak i słuchaczy – była sporym sukcesem. Jej organizatorzy – Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej SGGW – spotkali się z wieloma przychylnymi adresami na temat jubileuszowych obchodów gospodarki przestrzennej w SGGW w Warszawie.

Na koniec pragnę serdecznie podziękować wszystkim aktywnie zaangażowanym w organizację tego wydarzenia członkom SKNGP. Szczególne podziękowania za pomysł, zaangażowanie, trud i wielomiesięczną ciężką pracę na stanowisku koordynatorki projektu składam członkiniom SKNGP: inż. **Annie Mośkiewicz**, inż. **Marcie Wylot**, inż. **Aleksandrze Szymańskiej**.

dr inż. **Jarosław Malczyk** – opiekun SKNGP
Zdjęcia: archiwum SKNGP

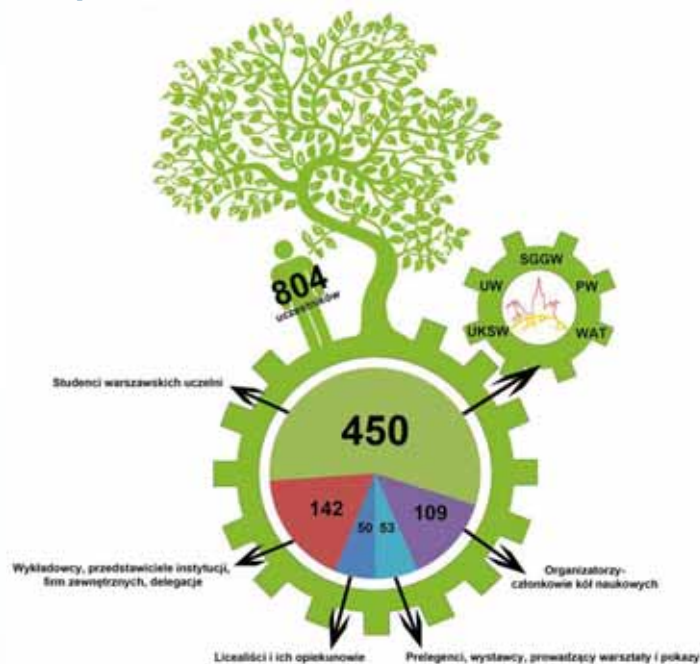

Światowy dzień GIS w SGGW

21 listopada 2013 roku mury Centrum Wodnego SGGW w Warszawie gościły ponad 800 użytkowników i miłośników Systemów Informacji

Geograficznej, którzy wspólnie uczestniczyli w inicjatywie zorganizowanej z okazji międzynarodowego dnia GIS Day 2013 – „GIS w Stolicy”, będącej owocem współpracy pięciu kół naukowych warszawskich uczelni. Tegoroczne wydarzenie organizowane przez Politechnikę Warszawską, Uniwersytet Warszawski i SGGW koordynowało Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej działające na Wydziale Leśnym w SGGW w ścisłej współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym „GiSowcy” działającym na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska SGGW.

GIS Day 2013 w liczbach

Druga edycja „GIS w Stolicy” cieszyła się ogromnym zainteresowaniem dzięki atrakcyjnym, które zapewнили organizatorzy dla różnych grup uczestników. Tegoroczne obchody święta użytkowników Systemów Informacji Geograficznej w Warszawie to nie tylko konferencja, ale również towarzyszące jej pokazy najnowocześniejszych technologii, warsztaty, stoiska wystawców oraz liczne konkursy z wartościowymi nagrodami.

Konferencja składała się z trzech sesji referatowych oscylujących wokół trzech zagadnień: Człowiek, Środowisko, Technika, w których głos zabrali zaproszeni prelegenci z różnych instytucji naukowo-badawczych, środowisk akademickich i firm komercyjnych. Uczestnicy mieli możliwość

wysłuchania 22 referatów prezentujących wszechstronność zastosowań technologii GIS w różnych dziedzinach, m.in. archeologii, geostatystyce, gospodarce przestrzennej, leśnictwie, rolnictwie, geologii, hydrologii, ochronie środowiska czy ochronie zabytków. Pełna aula oraz żywe dyskusje świadczyły o dużym zainteresowaniu słuchaczy poruszaną przez prelegentów tematyką oraz dawały możliwość podzielenia się własnymi spostrzeżeniami czy wymianą doświadczeń na forum publicznym.

Dyskusje były kontynuowane w kularach w trakcie przerw, podczas których organizatorzy umożliwili gościom uczestnictwo w dwóch pokazach: naziemnego skaningu laserowego w wykonaniu pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa oraz Bezzałogowego Systemu Latającego, który przeprowadził mgr Paweł Szymański z SGGW. Uczniowie szkół średnich mieli możliwość uczestniczenia w zajęciach prowadzonych przez wykwalifikowanych pracowników instytucji zajmujących się tematyką GIS-u, mających na celu zachęcenie ich do poznawania narzędzi geomatycznych. Blok dla nich przeznaczony składał się z warsztatów, biegu na orientację, konkursów oraz sesji referatowych, gdzie w sposób praktyczny mieli możliwość wykorzystania wiedzy zdobytej podczas zajęć z geografii.

Studenci i osoby zainteresowane mieli natomiast możliwość uczestniczenia w jednym z pięciu warsztatów przygotowanych przez specjalistów na co dzień wykorzystujących Systemy Informacji Przestrzennej. W ofercie programowej znalazły się półtoragodzinne zajęcia z ArcGIS, Autodesk InfraWorks 2014, QuantumGIS, GRASS GIS, LP360 oraz GeoMedia i GeoMelo. Warsztaty cieszyły się tak ogromnym zainteresowaniem, że ze względu na ograniczenia techniczne konieczne było uwzględnienie kolejności zgłoszeń. Każdy z uczestników mógł również wziąć udział w licznych konkursach organizowanych przez partnerów konferencji „GIS w Stolicy”, gdzie do wygrania były atrakcyjne nagrody ufundowane przez sponsorów.

Tegoroczna inicjatywa GIS Day 2013 – „GIS w Stolicy” odniosła sukces. Współpraca Politechniki Warszawskiej, Uniwersytetu Warszawskiego i Szkoły Głównej Gospodar-

Day 2014 odbywający się na Politechnice Warszawskiej będzie również interesujący jak tegoroczna edycja wydarzenia.

Na koniec pragniemy serdecznie podziękować wszystkim naszym aktywnie zaangażowanym w organizację tego przedsięwzięcia koleżankom i kolegom ze Studenckiego Koła Naukowego „GiSowcy” SGGW, z Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej Politechniki Warszawskiej, ze Stowarzyszenia Studentów Wydziału Geodezji i Kartografii „Geoida” Politechniki Warszawskiej oraz z Koła Naukowego Geoinformatyki i Teledetekcji Uniwersytetu Warszawskiego, którzy razem z nami tworzyli komitet organizacyjny tego wydarzenia w SGGW.

Olga Kowalska, inż. **Anna Mośkiewicz**,
dr inż. **Jarosław Malczyk**
Zdjęcia: **Magdalena Tyra**

stwa Wiejskiego w Warszawie pozwoliła stworzyć wydarzenie prezentujące wieloaspektowość Systemów Informacji Geograficznej, przyciągające różne grupy użytkowników oraz miłośników GIS. Jednocześnie Centrum Wodne SGGW okazało się świetną przestrzenią do organizacji tej inicjatywy, umożliwiając uniknięcie natłoku setek uczestników w jednym miejscu.

Organizatorzy zapowiedzieli już przyszłoroczną „GIS w Stolicy”, w którą zaangażowana będzie również Wojskowa Akademia Techniczna. Zapewniają, że GIS

Patroni honorowi GIS Day 2013: Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Wojewoda Mazowiecki, Główny Geodeta Kraju, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Rektor SGGW w Warszawie, Rektor PW, Rektor UW, Dziekan WL SGGW, Dziekan WBiIŚ SGGW, Dziekan WGiK PW, Dziekan WGiSR UW

Polacy w Puglii 1944-1946

Polsko-włoskie kontakty na polu naukowym i kulturalnym to kilka wieków historii, o której pamiętają obydwie strony. Powiązania te stanowią powód do dumy. Znaczna ich część to czasy II wojny światowej i walk we Włoszech 2. Korpusu Polskiego pod dowództwem generała Władysława Andersa. Obecnością i dokonaniem Polaków w tym okresie historycznym interesują się zawodowi historycy, ale również władze miast, w których historię wpisali się Polacy. Z sentymentem wspominają ich pobyt mieszkańcy miast i miasteczek włoskich, u których rodzin w czasie wojny kwaterowali polscy żołnierze. Dla wielu z nich Włochy stały się domem i drugą ojczyzną, szczęśliwą przystanią po latach wojennej tułaczki. Na ziemi włoskiej,

mimo toczącej się wojny, mogli zdobywać i uzupełniać swe wykształcenie w polskich szkołach i na kursach organizowanych pod egidą Wojska Polskiego w porozumieniu z włoskimi władzami oświatowymi. Wiele śladów związanych z polskim szkolnictwem i oświatą w czasie II wojny światowej pozostało w południowo-wschodnich Włoszech.

Odkilku lat w Casamassima, miście położonym niedaleko Bari, odbywają się konferencje, sympozja i wystawy poświęcone pobytowi Polaków w Puglii w latach 1944–1946, w tym także szkolnictwu polskiemu na tych terenach. Szczególną aktywność w ich organizacji przejawiają Żaneta Nawrot i Gianluca Vernole. Kolejne sympozjum odbyło się 2 listopada br. Dr Marta Cywińska oraz niżej podpisana miały możliwość uczestniczenia w tym spotkaniu, co stało się już naukową tradycją. Uroczystości rozpoczęły się na Polskim Cmentarzu Wojennym w Casamassima Mszą świętą ekumeniczną, koncelebrowaną przez ks. Andrzeja Wiśniewskiego, pochodzącego z Zambrowa, od ponad dwudziestu lat ofiarnie pracującego we Włoszech. Na nabożeństwo przybyli w strojach galowych przedstawiciele władz miast włoskich z regionu Puglia, uczniowie szkół z Casamassima wraz ze swoimi wychowawcami oraz – tłumnie – starsi i młodszy mieszkańcy okolicznych miejscowości. Obecni byli również przedstawiciele polskiej Ambasady, włoskiej Polonii, studenci z „Erasmusa” oraz goście z Polski, m.in.

Państwo Magdalena i Przemysław Kapturscy, żywo zainteresowani tym rozdziałem historii, twórcy grupy rekonstrukcyjnej, z dziewięcioletnim synem Władkiem, który otrzymał imię na cześć... generała Andersa. Tytułowany jego następcą, przykuwał uwagę zebranych, także dyscypliną i wzorowym zachowaniem. Dźwiękom Mazurka Dąbrowskiego towarzyszyły łzy wzruszenia. Wspomnieniom nie było końca. Ogromnym zainteresowaniem cieszyła się wystawa „Polacy w Puglii 1944–1946” zlokalizowana przed wejściem na cmentarz.

Rozważaniom oraz dyskusjom naukowym towarzyszyła promocja dwujęzycznej książki poetyckiej Marii Giovanni Nitti „Il mio diario. Pamiętnik mój”, pięknie i – jak zawsze – starannie wydanej przez Wydawnictwo SGGW. Dużą w tym zasługą Ewy Domańskiej-Ilkiewicz, która wspaniale opracowała książkę graficznie, co podkreślało wielu uczestników promocji. Ta artystka znana jest już w tym rejonie Włoch dzięki docierającej i tam „Agricoli”.

Podczas promocji serdeczne podziękowania Autorka książki i prowadzący spotkanie skierowali pod adresem Jego Magnificencji Rektora SGGW, prof. dr. hab. Alojzego Szymańskiego, za pielęgnowanie przez naszą Uczelnię wysokiej kultury i wartości duchowych w konsumpcyjnie nastawionym świecie współczesnym. Podkreślano przywiązanie do historii i tradycji. Na wyrazy uznania i wdzięczności zasłużyła również dr Marta Cywińska, tłumaczka książki.

W tym samym dniu, późnym wieczorem, w Chiesa dell'Addolorata, odbył się uroczysty koncert „W jesiennym nastroju” ku czci polskiego lekarza, pułkownika Tadeusza Sokołowskiego, honorowego obywatela Casamassima, z udziałem znakomitych włoskich artystów – Eleonory Perolini (harfa) i Alessandro Bucciniego (skrzypce). Inicjatorką koncertu była Maria Giovanna Nitti, która w ten sposób, po prawie siedemdziesięciu latach, dziękowała doktorowi Sokołowskiemu za uratowanie życia. Gdy uległa tragicznemu wypadkowi, jej wybawcą okazał się polski lekarz, świetny chirurg z polskiego szpitala wojennego w Casamassima.

Zaprezentowano m.in. *Sonatę per Arpa e Violino* (F.W. Rust), *Passacaille* (G.F. Haendel), *Libertango* (A. Piazzolla) i *Ciardę* (V. Monti). Podczas koncertu wiersze z tomu „Il mio diario. Mój pamiętnik” po mistrzowsku czytały Maria Giovanna Nitti (w języku oryginalnym) i Marta Cywińska (po polsku). W kwietniu przyszłego roku Autorka książki weźmie udział w jej polskiej promocji, którą Katedra Edukacji i Kultury zamierza zorganizować w murach naszej Uczelni.

Teresa Zaniewska
Katedra Edukacji i Kultury SGGW

Z bieżącej działalności

18 września br. odwiedziliśmy Wydziałową Stację Doświadczalną Wydziału Rolnictwa i Biologii im. Prof. M. Górskiego w Skierniewicach. Po interesującym wprowadzeniu – omówieniu charakteru, zadań i osiągnięć placówki – przez kierownika Zakładu Chemii Rolniczej dr. hab. W. Stępnia i prof. S. Mercika zapoznaliśmy się z zapleczem laboratoryjnym i poletkami doświadczalnymi. Wizyta była niezwykle udana, bardzo pouczająca, gdyż obiekt służy nauce i dydaktyce od przeszło 90 lat.

Następnie udaliśmy się do Rolniczego Zakładu Doświadczalnego w Żelaznej. Gospodarstwo pozostaje w gestii Uczelni od 1945 r. Dyrektor E. Pawlik, który kieruje nim od 20 lat, przyjął nas niezwykle serdecznie, osobiście zapoznał z charakterem, wyposażeniem i aktualną produkcją gospodarstwa. Na koniec podjął nas obiadem, w którym uczestniczyli m.in. przedstawiciele rodziny Mazarakich, którzy opowiedzieli o historii rodu i ich życiu w Żelaznej. W wycieczce uczestniczyło 18 osób.

10 października br. 6-osobowa delegacja Zarządu Stowarzyszenia uczestniczyła – na zaproszenie dyrekcji Zespołu Szkół w Lipniku – w uroczystości Dnia Edukacji. Mówiono na niej o osiągnięciach szkoły, wręczono nagrody nauczycielom, a młodzież uświetniła uroczystość bogatym, różnorodnym programem artystycznym, który wzbudził w nas podziw treścią

i wykonawstwem. Dla podkreślenia szczególnych związków Stowarzyszenia Wychowanków SGGW z Zespołem Szkół przekazaliśmy jego dyrekcji obraz obelisku prof. Józefa Mikułowskiego-Pomorskiego w Malicach Kościelnych. Autorem obrazu jest nasz kolega Janek Fryczkowski.

15 października br. zorganizowaliśmy jesienny spacer po Parku Skaryszewskim im. Ignacego J. Paderewskiego, który należy do najpiękniejszych w Polsce i jest drugim pod względem wielkości parkiem Warszawy (ponad 50 ha), wpisanym do rejestru zabytków stolicy. O historii, funkcjach i rewitalizacji parku niezwykle ciekawie opowiedział nam członek

Stowarzyszenia – pracownik Katedry Ochrony Środowiska Wydziału Ogrodnictwa, Biotechnologii i Architektury Krajobrazu dr Włodzimierz Wałęza. Jako dendrolog szczególną uwagę zwrócił na bogatą szatę roślinną (można podziwiać 280 gatunków krzewów i drzew). W spacerze uczestniczyło 15 osób.

29 października br. w kościele akademickim św. Anny w Warszawie została odprawiona Msza święta w intencji niezujących członków społeczności SGGW. Uczestniczyli w niej:

władze Uczelni, przedstawiciele Stowarzyszenia, pracownicy i studenci. Mszę świętą wzbogacił udział chóru „Ursynovia Cantabile” Ursynowskiego Uniwersytetu III Wieku przy SGGW.

8 listopada br. zorganizowaliśmy Apel pamięci poległych i pomordowanych w czasie II wojny światowej. W holu Auli Kryształowej przy tablicach pamiątkowych z 453 nazwiskami profesorów, pracowników i studentów SGGW zgromadziła się bardzo liczna grupa pracowników z JM Rektorem, prorektorami, kanclerzem, dziekanami oraz członkami Stowarzyszenia. W ramach obchodów Święta Niepodległości w Muzeum SGGW wysłuchaliśmy interesującego wykładu

profesora Ryszarda Wojdy poświęconego profesorowi Franciszkowi Staffowi. Następnie wspólnie z kapelą Ludowego Zespołu Artystycznego „Promni” im. Zofii Solarzowej odśpiewaliśmy kilka pieśni patriotycznych. W spotkaniu uczestniczyło około 50 osób.

Z naszego grona odeszli na zawsze Kol.Kol.: Wanda Charmańska, Jan Gregorowicz i Jadwiga Waślicka – wiceprzewodnicząca Sądu Koleżeńskiego.

Ponawiamy apel o odwiedzanie naszej strony internetowej www.wychowankowiesggw, na której zamieszczamy bieżące informacje i obszerniejsze opisy, np. wycieczek.

Opracował: **Stanisław Olkuśnik**

Zootechnik – poeta

Jan Czarnecki jest absolwentem pierwszego rocznika Wydziału Zootechnicznego (1951–1955). Po studiach z nakazem pracy podjął pracę w PGR w Wojciechowicach k. Opatowa jako młodszy zootechnik, po roku został przeniesiony do PGR w Sędziszowie k. Jędrzejowa na stanowisko starszego zootechnika.

Po zakończeniu nakazu pracy wrócił do rodzinnych Chwałowic, gdzie pracował jako nauczyciel w miejscowym Technikum Rachunkowości Rolnej, ucząc przedmiotów zawodowych i prawa.

Pierwsze Jego wiersze dopiero od 1982 roku zaczęły się ukazywać w prasie lokalnej i ogólnokrajowej.

Z reguły opiewają ziemię ilżecką, przyrodę, tradycję wsi. Wiele w nich tęsknoty za minionym czasem, wspomnień młodości, gloryfikacji wiejskiej rzeczywistości. Niewątpliwie obserwacje otoczenia, głęboka wiedza o życiu i doświadczenie są trwałym budulcem Jego twórczości. Dlatego w sposób tak przekonujący i szczerzy opowiada o swym rodzinnym domu, o rodzicach, a także o życiu wśród mieszkańców Chwałowic.

Skromnie nadal mówi o sobie: jestem poetą ludowym i zootechnikiem. Nie zapominam o swojej Uczelni, której tak wiele zawdzięczam.

Opracował: **Janusz Czyż**

Leśnicy – absolwenci z 1961 roku

Już 52 lata minęły, jak z dyplomami Wydziału Leśnego SGGW („papierami mistrzów”) podążyliśmy ku polskim lasom. Droga, choć raczej prosta, miała wiele rozdroży i meandrów. Kiedy teraz po latach corocznie spotykamy się na koleżeńskich biesiadach, wracamy do „złoty” czasów pracy i życia rodzinnego. Za sprawą uczynności i chęci koleżeństwa spotkania odbywają się w różnych leśnych zakątkach naszego kraju. W tym roku w okresie 14–16 czerwca spotkaliśmy się po raz 14., a po raz czwarty na ziemi łódzkiej, tym razem w Dobieszku. Na zjazd przyjechało 20 osób wraz z małżonkami (tradycja naszych zjazdów). Z różnych względów, głównie zdrowotnych, zabrakło blisko 15 osób z naszego grona. W programie zjazdu, oprócz spotkania koleżeńskiego, były wyjazd do Łodzi na zwiedzanie zabytkowej palmiarni (z palmami liczącymi ponad 100 lat) i otaczającego ją ogrodu botanicznego oraz odwiedzenie miejsca pierwszego naszego spotkania w Smardzewie (ośrodek niestety już nie istnieje). Miłą niespodzianką było podjęcie nas podwieczorkiem w tej miejscowości przez Basię i Stanisława Pardusów. Spotkanie upłynęło w serdecznej, koleżeńskiej atmosferze. Rozstając się, radośnie przystaliśmy na propozycję przyszłego spotkania w Pieninach w Krościenku, którą zgłosił kolega Marian Stec. Zatem do zobaczenia nad Dunajcem.

Opracował: **Zygmunt Santorski**

Spotkanie technologów żywności

Na terenie kampusu SGGW 2 czerwca 2013 roku odbyło się uroczyste spotkanie absolwentów Wydziału Technologii Rolno-Spożywczej z rocznika 1957–1962 z okazji 50. rocznicy ukończenia studiów. Nasz ówczesny Wydział stał się później Wydziałem Technologii Żywności, a obecnie jest Wydziałem Nauk o Żywności.

Spotkanie rozpoczęliśmy Mszą świętą w kościele św. Katarzyny w naszej intencji i w intencji naszych zmarłych Koleżanek i Kolegów. Potem w obecnej siedzibie Wydziału Nauk o Żywności spotkaliśmy się z Panią Dziekan Wydziału, prof. dr hab. Dorotą Witrową-Rajchert. Dowiedzieliśmy się, jak obecnie wygląda nasz Wydział i jak duże ma osiągnięcia. Wędrując po ursynowskim kampusie podziwialiśmy nowe gmachy wydziałów naszej Uczelni, wspaniałą bibliotekę i ze szczególnym sentymentem tzw. starą część SGGW z pałacykiem Juliana Ursyn Niemcewicza.

Następnie zwiedziliśmy Muzeum SGGW, co było dodatkowym przeżyciem dla wszystkich, wiele bowiem dokumentów i eksponatów wiązało się z okresem naszych studiów. Jedna z koleżanek pod wrażeniem oglądanych bogatych zbiorów przesłała później do Muzeum kronikę ze studiów swojej cioci, absolwentki Wydziału Ogrodniczego z 1928 roku.

Spotkanie zakończyliśmy w miłej atmosferze przy uroczystym obiedzie, na którym każdy z nas w skrócie opowiedział, co się z nim działo przez te pięćdziesiąt lat w życiu zawodowym i rodzinnym. Mówiliśmy o rzeczach poważnych, ale także wspominaliśmy zabawne historie z okresu studiów i studenckich praktyk. Ustaliliśmy, że spotkamy się ponownie za dwa lata, oby w jak najszerzym gronie.

Opracowała: **Irena Matuszewska**

KRONIKA WYDARZEŃ

Inauguracja roku akademickiego 2013/2014	2
Przemówienie JM Rektora SGGW prof. dr. hab. Alojzego Szymańskiego ...	3
Wystąpienie Przewodniczącego Samorządu Studentów SGGW Tomasza Gołaszewskiego	6
Wildlife – piękno, nauka, inspiracja – wykład inauguracyjny prof. Andrzeja Chwaliboga	7
Homilia na rozpoczęcie roku akademickiego w SGGW	12
Z prac Senatu Akademickiego	13
Ryszard Zaręba Honorowym Obywatel gminy Stromiec	14
19th International Farm Management Association Congress (IFMA19)	16
Nowe odmiany warzyw dla praktyki ogrodniczej	22
DIAGMOL 2013	26
Wrażenia laureatki konkursu Mobilność Plus z pobytu w USA	29
Dokąd zmierzasz gospodarko przestrzenna?	30
Światowy dzień GIS w SGGW	32
Polacy w Puglii 1944–1946	34

STOWARZYSZENIE WYCHOWANKÓW SGGW

Z bieżącej działalności	37
Zootechnik – poeta	39
Leśnicy – absolwenci z 1961 roku	40
Spotkanie technologów żywności	40

AGRICOLA

Pismo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego
w Warszawie
Nr 87 – GRUDZIEŃ 2013

Redaktor naczelny: Teresa Zaniewska

Zespół redakcyjny: Ewa Domańska-Ilkiewicz (grafik), Jan Kiryjow, Monika Kuźmicka, Agata Kropi-wicz, Irena Mioduszevska, Tomasz Ruchniewicz, Elżbieta Wojnarowska, Anna Zuchowska

Fotografie: Małgorzata Trzak, Wojciech Rozenek, autorzy artykułów, archiwum Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Druk: Agencja Reklamowo-Wydawnicza A. Grzegorzcyk, www.grzeg.com.pl
Nakład: 2000 egz. Adres redakcji: wydawnictwo@sggw.pl, tel. 22 593 55 27

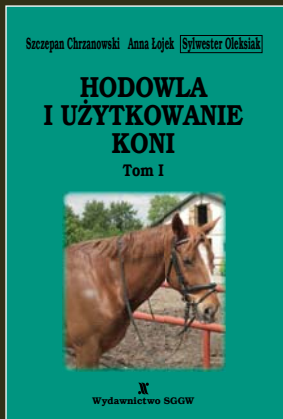
Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo skróćów i opracowania redakcyjnego tekstów przyjętych do druku.

Park Krugera pozwala na bytowanie zagrożonych gatunków zwierząt i roślin w naturalnych warunkach. Mając szczęście, można wypatrzeć wyjątkowe sceny polowań, nieoczekiwane interakcje pomiędzy zwierzętami różnych gatunków, zabawy młodych zwierząt, matki karmiące oseski.

Fragment wykładu inauguracyjnego prof. Andrzeja Chwaliboga

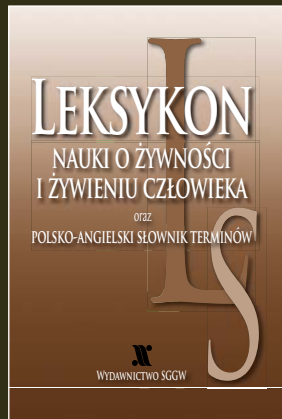

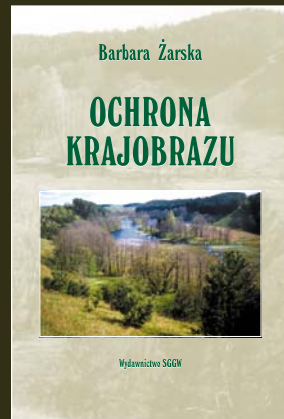
148 s. 30 zł

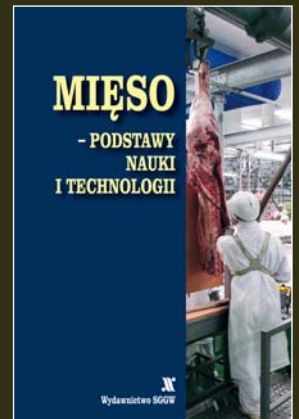
572 s. 60 zł

528 s. 60 zł

268 s. 45 zł

540 s. 70 zł

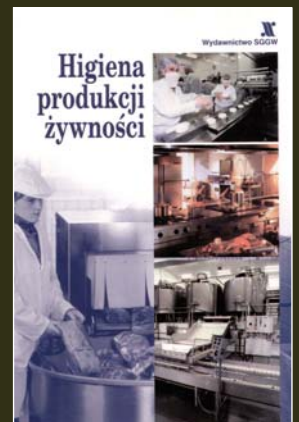
268 s. 35 zł

Wydawnictwo SGGW

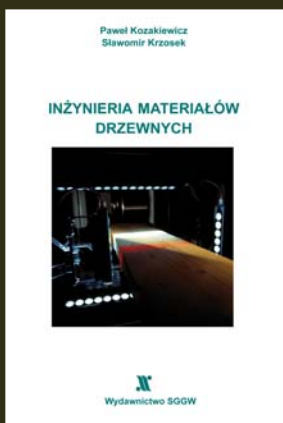
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa
tel. 22 593 55 20, 22 593 55 22, -25 (sprzedaż)
fax 22 593 55 21

e-mail: wydawnictwo@sggw.pl
Internet: www.wydawnictwosggw.pl

**Nasze publikacje oferujemy
w sprzedaży bezpośredniej i wysyłkowej**

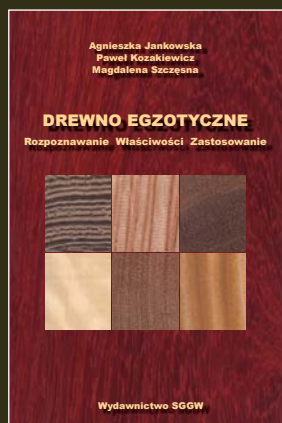

340 s. 40 zł

164 s. 25 zł

W sprzedaży wysyłkowej do cen detalicznych doliczamy koszty wysyłki. Płatników podatku VAT prosimy o podanie w zamówieniu numeru NIP oraz o upoważnienie do wystawienia faktury bez podpisu nabywcy.

224 s. 40 zł

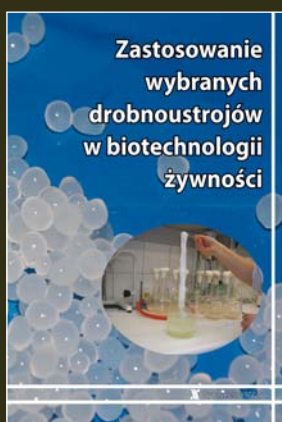
364 s. 40 zł

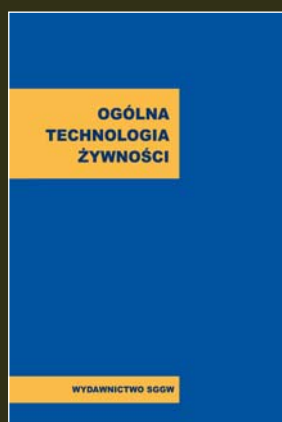
232 s. 35 zł

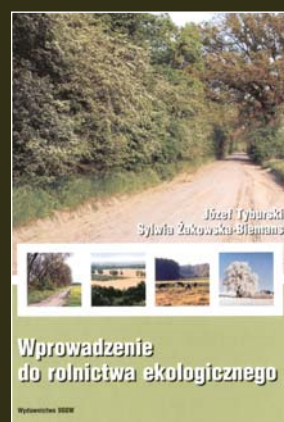
616 s. 60 zł

352 s. 40 zł

180 s. 30 zł

296 s. 40 zł

296 s. 40 zł